

**BURSA İLİ GÖLBAŞI GÖLETİ'NDE REKREASYONEL VE
TURİSTİK ALANLARIN GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLEREK REKREASYONEL VE TURİSTİK
ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ**

ELİF ADIGÜZEL

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BURSA İLİ GÖLBAŞI GÖLETİ'NDE REKREASYONEL VE TURİSTİK ALANLARIN
GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLEREK REKREASYONEL VE
TURİSTİK ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ**

Elif ADIGÜZEL
ORCID ID: 0000-0003-4676-1238

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN
ORCID ID: 0000-0003-2145-2682
(Danışman)

YÜKSEK LİSANS
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

BURSA – 2019

TEZ ONAYI

Elif ADIGÜZEL tarafından hazırlanan “BURSA İLİ GÖLBAŞI GÖLETİ'NDE REKREASYONEL VE TURİSTİK ALANLARIN GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLEREK REKREASYONEL VE TURİSTİK ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ“ adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Dr. Öğr. Üy. Zeynep Pırselimoğlu Batman
ORCID ID: 0000-0003-2145-2682

Başkan : Dr. Öğr. Üy. Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN
ORCID ID: 0000-0003-2145-2682
Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj
Mimarlığı Anabilim Dalı

İmza

Üye : Doç. Dr. Nilüfer SEYİDOĞLU AKDENİZ
ORCID ID: 0000-0001-6789-4473
Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj
Mimarlığı Anabilim Dalı

İmza

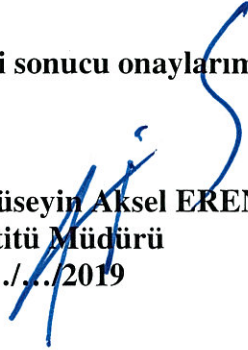
Üye : Doç. Dr. Alper SAĞLIK
ORCID ID: 0000-0003-1156-1201
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Mimarlık ve
Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

İmza

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Hüseyin Aksel EREN
Enstitü Müdürü
.../.../2019

U.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

18/11/2019

Elif ADIGÜZEL

ÖZET

Yüksek Lisans

BURSA İLİ GÖLBAŞI GÖLETİ'NDE REKREASYONEL VE TURİSTİK ALANLARIN GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLEREK REKREASYONEL VE TURİSTİK ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ

Elif ADIGÜZEL

Bursa Uludağ Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN

Serbest zamanları değerlendirmek için tercih edilen rekreasyonel faaliyetlerin amacı, yaşam kalitesini arttırması ve kişinin yaratıcılığını ortaya çıkarırken keyif almasını sağlamaktır. Birey aktivite yaparken sorumluluk hissettirmemeli ve bireyin özgürlüğünü kısıtlamamalıdır. Kısaca bireyi yaşama ve iş hayatına motive edici özellikte olmalıdır.

Rekreasyon denince akla ilk olarak kentsel alanlardaki rekreasyonel alanlar ve etkinlikler geliyor olsa da kırsal rekreasyon alanlarında hem kaliteli zaman geçirmek hem de serbest zamandan en yüksek verimi almak mümkündür. Kırsal alanlarda bulunan ve manzara güzelliği olarak adlandırılan peyzaj kalite parametresi bireyin peyzajı algılama şekline göre değişmekle birlikte kırsal ve kentsel peyzaj alanlarında, doğal ve kültürel turizm ve rekreasyon alanlarında peyzajın görsel olarak algılanabilmesi ve anlaşılabilmesi o rekreasyonel alanın aktif kullanılıp kullanılmaması ile doğrudan bağlantılıdır. Rekreasyon alanının değerini arttıran bir diğer unsur ise, turizmdir. Kırsal turizm, tarım ve doğal çevrenin birleşmesi ve diğer turizm türleriyle kolayca uyum göstermesi açısından insanları kolayca kendisine çekmektedir.

Bu çalışma ile zengin peyzaj karakterine sahip Bursa ili, Kestel ilçesindeki Gölbaşı Göleti ve çevresinin görsel peyzaj kalite değerlendirmesi yapılarak, turistik ve rekreasyonel kullanım tercihlerinin belirlenmesi ve algısal peyzaj parametrelerinin alanın turizm ve rekreasyonel etkinlikleri ile olan bağlantısının irdelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın materyalini oluşturan, Bursa'nın Kestel ilçesinde yer alan Gölbaşı Göleti bir sulama göleti olarak inşa edilmiş olmasına karşın, doğal güzelliği ve tabiatıyla, aynı zamanda rekreasyonel etkinliklere uygun peyzaj nitelikleri sayesinde birçok rekreasyonel etkinliğe olanak sağlarken, tüm peyzaj kalite parametrelerinin birbirini desteklemesi ile daha fazlası için de potansiyel oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gölbaşı Göleti, rekreasyon, görsel kalite, turizm
2019, ix + 107 sayfa.

ABSTRACT

MSc Thesis

RECREATIONAL AND TOURISTIC ACTIVITY DETERMINATION BY VISUAL
LANDSCAPE QUALITY ASSESMENT FOR RECREATIONAL AND TOURISTIC
FIELDS AT GOLBASI POND, BURSA

Elif ADIGÜZEL

Bursa Uludağ University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Assist prof. Dr. Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN

Recreational activities, mostly preferred as a good way to spend free time, are counted as an increasing factor on the quality level of life. These activities should increase the creativity of people while making them happy. Also, they should make the person feel free of responsibilities. In short; they should be motivating for overcoming the general and occupational obstacles.

Although the word “recreation” is mostly illustrated with urban, it is possible to have the most efficient free-time activities with high quality time at rural recreational fields. Landscape quality parameter, known as beauty of view at rural places, strongly depends on the person’s understanding of landscape. Hence, fully perceiving and understanding the visual impact of landscape architecture for both rural and urban recreational and touristic fields is connected with active usage of those recreational fields. Another aspect on value of a recreational field is tourism. Rural tourism draws a great portion of interest by combining agriculture with nature and being cohesive with other tourism types.

In this thesis, visual landscape quality of Gölbaşı Pond and its nearby, located at Kestel, Bursa, which has strong landscape character, is analyzed in order to obtain the touristic and recreational usage preferences and connection of perceptual landscape parameters with touristic and recreational activities available in this area.

Gölbaşı Pond enables recreational activities by appropriate landscape properties with its precious nature, despite it is built for agricultural purposes. Since landscape all quality parameters support each other, it also shows significant potential for further studies and applications.

Key words: Gölbaşı pond, recreation, visual quality, tourism
2019, ix + 107 pages.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında bilimsel ve manevi desteğini esirgemeyen, öneri ve bilgilendirmeleriyle beni yönlendiren ve her türlü çalışma olanağını sağlayan değerli hocam ve danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmama katkıda bulunan ve her zaman desteklerini hissettiren saygı değer hocalarım, Prof. Dr. Murat ZENCİRKIRAN, Doç. Dr. Aysun ÇELİK, Doç. Dr. Nilüfer SEYİDOĞLU AKDENİZ ve Doç. Dr. Elvan ENDER ALTAY'a anlayışları ve yardımları için teşekkürlerimi sunarım.

Anket sonuçlarımın değerlendirilmesinde teknik destek sağlayan değerli hocam Sayın Doç. Dr. Nilüfer SEYİDOĞLU AKDENİZ'e teşekkürlerimi sunarım.

Bütün çalışmalarımnda, manevi desteklerini hiç esirgemeyen ve her zaman varlıklarını hissettiren, çalışmam boyunca her türlü fedakarlık, sabır ve anlayışı gösteren canım aileme ve yardımlarını esirgemeyen kıymetli arkadaşlarım ve meslektaşlarım Hande ÖZVAN ve Sıla BALTA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Elif ADIGÜZEL
18/11/2019

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER.....	4
2.1. Serbest Zaman.....	4
2.2. Rekreasyon.....	5
2.2.1. Rekreasyonun özellikleri.....	6
2.2.2. Rekreasyonun koşulları.....	8
2.2.3. Rekreasyonun çeşitleri.....	8
2.2.4. Kırsal rekreasyon.....	9
2.3. Dünya'da ve Türkiye'de Rekreasyon.....	10
2.4. Turizm.....	11
2.4.1. Turizm özellikleri.....	12
2.4.2. Turizm çeşitleri.....	13
2.4.3. Kırsal turizm.....	14
2.5. Rekreasyon ve Turizm.....	15
2.6. Peyzaj Karakteri.....	17
2.7. Görsel Peyzaj Kalitesi.....	18
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	20
3.1. Materyal.....	20
3.1.1. Çalışma alanının doğal özellikleri.....	22
3.1.2. Çalışma alanının kültürel peyzaj özellikleri.....	25
3.2. Yöntem.....	28
4. BULGULAR.....	35
4.1. Yapılan Çalışmalar.....	35
4.1.1. Çalışma alanının konumu.....	35
4.1.2. Alanın doğal peyzaj özellikleri.....	36
4.2. Gölbaşı Göleti ve Çevresinde Yapılan Kullanıcı Anketleri.....	40
4.3. Gölbaşı Göleti ve Çevresinde Yapılan Görsel Peyzaj Kalite Analizleri.....	42
4.3.1. Peyzaj Karakter Tiplerinin Görsel Kalite Puanları.....	45
4.3.2. Görsel Peyzaj Kalite Parametrelerinin Manzara Güzelliği ve Birbirleri ile İlişkileri.....	52
4.3.3. Görüntülerin Ortalama Manzara Güzelliği ve Rekreasyonel Değer Puanları.....	61
4.3.4. Peyzaj Karakterlerini Oluşturan Ana Bileşenlerin Manzara Güzelliği İle Olan İlişkisi.....	62
4.2.5. Peyzaj Karakterlerini Oluşturan Ana Bileşenlerin Rekreasyonel Değer İle Olan İlişkisi.....	66
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	72
KAYNAKLAR.....	82
EKLER.....	86
EK 1.....	87
EK 2.....	89

EK3	90
ÖZGEÇMİŞ	107

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklama
Gs	Genel Siluet
Ydp	Yarı Doğal Peyzaj
Gp	Göl Peyzajı
Kyp	Kırsal Yol Peyzajı
Dp	Dağ Peyzajı
Kp	Kültürel Peyzaj
Tp	Tarımsal Peyzaj
SPSS	Statistical Package Program for Social Sciences
HGK	Harita Genel Komutanlığı
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 3.1. Bursa ili konumu ve ilçe sınırları.....	21
Şekil 3.4. Gölbaşı Göleti ve yakın çevresi	22
Şekil 3.6. Gölbaşı Göleti toprak yapısı	23
Şekil 3.7. Gölbaşı Göleti bitki örtüsü.....	23
Şekil 3.8. Gölbaşı Göleti ve çevresi florası.....	23
Şekil 3.9. Gölbaşı Göleti ve çevresi florası.....	23
Şekil 3.10. Gölbaşı Göleti ve çevresi toprak yapısı	24
Şekil 3.11. Gölbaşı Göleti ve çevresi toprak yapısı	24
Şekil 3.14. Gölbaşı Göleti ve çevresi genel görünümü.....	25
Şekil 3.15. Gölbaşı Köyü	25
Şekil 3.16. Gölbaşı Köyü	25
Şekil 3.17. Gölbaşı Göleti ve çevresi tarım alanı.....	30
Şekil 3.18. Gölbaşı Göleti ve çevresi arıcılık faaliyetleri	30
Şekil 3.20. Gölbaşı dolmuş durakları.....	27
Şekil 3.21. Ata Sporumuz Cirit ve Okçuluk Şenliği	27
Şekil 3.22. Ata Sporumuz Cirit ve Okçuluk Şenliği	27
Şekil 3.23. Çınarlı Yol- Fotoğrafçılık	28
Şekil 3.24. Çınarlı Yol-Atla Gezinti	28
Şekil 3.25. C tipi mesire alanı	28
Şekil 3.26. Gölbaşı Göleti Balık Tutma	28
Şekil 3.2. Araştırma yönteminin aşamaları	30
Şekil 4.1. Gölbaşı Göleti ve çevresi çalışma alan sınırı.....	35
Şekil 4.2. Gölbaşı Göleti ve çevresi yükseklik grupları haritası	36
Şekil 4.3. Gölbaşı Göleti ve çevresi büyük toprak grupları haritası	37
Şekil 4.4. Gölbaşı Göleti ve çevresi hidroloji haritası	38
Şekil 4.5. Gölbaşı Göleti ve çevresi ulaşım haritası	39
Şekil 4.6. GS'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı	45
Şekil 4.7. YDP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı	46
Şekil 4.8. GP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı	47
Şekil 4.9. KYP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı	48
Şekil 4.10. DP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı	49
Şekil 4.11. KP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı.....	50
Şekil 4.12. TP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı	51

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 3.1. Alan için belirlenen peyzaj karakter parametreleri ve bunlara karşılık gelen soru ve puanlama.....	33
Çizelge 3.2. Peyzaj karakterini oluşturan ana bileşenler ve puan tablosu	34
Çizelge 3.3. Gölbaşı Göleti ve çevresi mevcut etkinliklerin konum ve planlama durumları.....	28
Çizelge 4.1. Kullanıcıların demografik özellikleri.....	40
Çizelge 4.2. Kullanıcıların rekreasyon sıklığı ve alana geliş biçimleri.....	41
Çizelge 4.3. Peyzaj karakter tipleri için belirlenen fotoğraflar ve seçilme yüzdeleri	44
Çizelge 4.4. GS'nin görsel kalite parametreleri puanları.....	45
Çizelge 4.5. YDP'nin görsel kalite parametreleri puanları	46
Çizelge 4.6. GP'nin görsel kalite parametreleri puanları	47
Çizelge 4.7. KYP'nin görsel kalite parametreleri puanları	48
Çizelge 4.8. DP'nin görsel kalite parametreleri puanları	49
Çizelge 4.9. KP'nin görsel kalite parametreleri puanları	50
Çizelge 4.10. TP'nin görsel kalite parametreleri puanları	51
Çizelge 4.11. GS'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	53
Çizelge 4.12. YDP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	54
Çizelge 4.13. GP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	55
Çizelge 4.14. KYP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	56
Çizelge 4.15. DP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	58
Çizelge 4.16. KP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	59
Çizelge 4.17. TP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon.....	60
Çizelge.4.18. Peyzaj karakter tiplerinin ortalama manzara güzelliği puanları	61
Çizelge.4.19. Peyzaj karakter tiplerinin ortalama rekreasyonel değer puanları.....	61
Çizelge.4.20. GS'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	62
Çizelge.4.21. YDP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	63
Çizelge.4.22. GP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	63
Çizelge.4.23. KYP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	64
Çizelge.4.24. DP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	65
Çizelge.4.25. KP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	65
Çizelge.4.26. TP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon	66
Çizelge.4.27. GS'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	67
Çizelge.4.28. YDP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	67

Çizelge.4.29. GP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	68
Çizelge.4.30. KYP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	69
Çizelge 4.31. DP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	69
Çizelge.4.32. KP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	70
Çizelge.4.33. TP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon	71

1. GİRİŞ

Rekreasyon, yeniden yapılanma, yenilenme ya da yeniden yaratılma anlamlarına gelen latince recreatio kelimesinden gelmektedir. Dilimizde serbest zamanları değerlendirme anlamında kullanılmaktadır. Bireysel ya da grup halinde kişilerin, serbest zamanlarında kendi istekleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri eğlendirici ve dinlendirici etkinlikler anlamına gelmektedir (Karaküçük 1999).

Rekreasyon, faaliyeti gerçekleştiren bireyde bir doymuşluk duygusu oluşturmak yada rekreasyon sayesinde kişisel veya sosyal bazı değerleri gerçekleştirebilmek gereklidir. Genellikle katılımcıların gönüllü olarak seçtiği, özellikle eğlenceli ve keyif verici; iş ve iş yaşamını destekleyen, başka bir iş anlamı olmayan, serbest zaman içerisinde gerçekleştirilen etkinlikleri veya tecrübeleri kapsar (Turgut 2012).

İnsanların özlemine duyduğu çevre (doğal güzellik, temiz su, rahatlık, sessizlik, huzur, özgürlük, temiz hava vb.) ve kentsel alanlardaki şartlar arasında bir denklik sağlanamadığı bilinen ve kabul edilen bir gerçektir. İnsanlar kendilerinde bu dengeyi koruyabilmek için doğa odaklı rekreasyonel etkinliklere gereksinim duymaktadır (Akten 2003).

Rekreasyon yerel sınıflandırmaya göre, rekreasyonun gerçekleştiği yer bakımından “kırsal” ve “kentsel” rekreasyon olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Kentsel rekreasyon faaliyetleri, bireylerin günlük yaşam çevrelerinde erişebilecekleri kısa süreli serbest zaman faaliyetleridir. Sinema, tiyatro, eğlence yerleri, açık-kapalı spor kompleksleri, müzeler, sergiler vb. yerler kentsel rekreasyon alanlarına örnektir. Kırsal rekreasyon ise; kırsal özellikli yerlerde gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleridir (Kurum 1992).

Kırsal rekreasyon faaliyetleri kaynağa odaklı yapılabilmektedir. Bu kaynakların bireylerin yaşam alanlarına yakın ya da uzak çevresinde doğal, kültürel, tarihi özellikte, eğitim ve öğretim yönünden mühim, genelde gününbirlik, hafta sonu tatillerinde ya da yıllık tatillerde tercih edilen rekreasyon alanları olarak betimlenmiştir (Kurum 1992).

Rekreasyon ve turizm kavram olarak farklı olmayan hatta birbirlerini besleyen iki serbest zaman aktivitesidir. Her iki kavram da çevre ve hayat şartlarına göre değişebilir.

Turizm, yalnızca bir rekreasyonel faaliyet ve bu faaliyet ilişkili her şeyin birleşimidir. Bu faaliyetler bireylerin çeşitli alanlara seyahat etmesi ve bu alanlarda konaklamaları ile oluşmaktadır. Turizmin dinamik yönünü bir yerden başka bir yere yapılan seyahat, statik yönünü ise konaklama faaliyetinin sağladığı görülmektedir. Seyahat ve konaklama eylemleri günlük olarak yaşanan ve çalışılan yerlerden farklı alanlarda gerçekleşmektedir. Böylelikle seyahat edilen ve konaklama yapılan yerlerde yaşayan ve çalışan bireylerden daha farklı faaliyetler ortaya çıkmaktadır. Seyahatler sonucunda yapılan yer değiştirmeler kısa dönemlik olmaktadır ve geriye dönme eyleminin olması gerekmektedir. Turizm amaçlı gidilen yerlerde kazanç sağlamak amacıyla çalışmak söz konusu olamamalıdır. Bu durum ziyareti turizm özelliğinden çıkartmaktadır (Güngör ve Arslan 2003).

Kırsal turizm; tüm turizm türleriyle kolayca bütünleşebilen, kırsal bir kültüre hizmet eden doğal çevre ve tarım ile birlikte şekillenen bir turizm türüdür. Çeşitli yerel, ulusal ve uluslararası faaliyetlerle zenginleştirilip dünyanın birçok yerinde insanları tatil ve serbest zaman değerlendirme amacıyla kendisine çekmektedir (Soykan 2003).

Görsel peyzaj analizi ile görsel açıdan zengin olan peyzajların korunması, sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca görsel peyzaj kalitesi analizi ile görsel açıdan önemli peyzajlar bu alanlarda yaşayan bireylere değil bu alanı kullanacak bireyler ile bölgede ekonomik kalkınmaya yarar sağlayacaktır.

Çalışmada Bursa ili Kestel ilçesinde bulunan Gölbaşı Göleti ve yakın çevresindeki mevcut rekreasyon alanlarından bahsedilmiş ve kullanıcıların görüşleri doğrultusunda peyzaj karakter tiplerine göre sınıflandırılmış alanın peyzaj karakterini oluşturan tüm bileşenler değerlendirilmiş ayrıca aralarında bağlantılar kurularak analiz edilmiştir. Alanın sahip olduğu doğal ve kültürel değerler algıya dayalı peyzaj parametreleri doğrultusunda puanlandırılıp peyzaj karakter tipleri bazında değerlendirildikten sonra, Gölbaşı Göleti ve çevresini oluşturan peyzaj karakter tipleri bir bütün olarak ele

alınmıştır. Bunun ışığında alanda yapılacak rekreasyon etkinliklerinin nasıl daha etkili ve verimli olabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Bu tez çalışması, "Giriş", "Kuramsal Temeller", "Materyal ve Yöntem", "Bulgular" ve "Sonuç" kısımlarından meydana gelmektedir. Giriş kısmında rekreasyon, görsel kalite arasında kısa bir bağlantı kurulmuş, Kuramsal temeller kısmında daha önce yapılmış çalışmalar ışığında kullanılan terimler ve tanımlar araştırılmış birbirleri ile bağlantıları kurulmuştur. Materyal ve yöntem kısmında araştırma alanı ile ilgili bilgiler paylaşılmış ve araştırmada kullanılan yöntemler irdelenmiştir. Bulgular kısmında, yöntem başlığında bahsedilen analiz ve gözlemler tablolar haline getirilmiş ve elde edilen veriler ortaya konmuştur. Tartışma ve sonuç kısmında ise; bulgular, literatür araştırması ve alan gezileri sonucunda elde edilen tüm veriler birleştirilmiş ve rekreasyon alanının mevcut durumu değerlendirilmiş, gelişimi için önerilerde bulunulmuştur.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Serbest Zaman

Serbest zaman tanımı gündeme geldiğinde akla öncelikle "arta kalan zaman", "seçim" ve "fayda" ifadeleri gelmekteydi ama günümüzde yapılan işten artan zaman serbest zaman olarak kabul edilmemektedir. Önceden sorumluluklarımızın haricindeki zamanların serbest zaman olarak kabul görmesi için o zaman dilimindeki etkinliklerin herhangi bir fayda sağlaması gerekmeksizin serbest zaman olarak değerlendirilebiliyordu. Ancak günümüzde bu durum tamamen değişmiştir ve faydalı etkinliklerle değerlendirilen zaman dilimleri serbest zaman olarak belirlenmiştir (Beşikçi 2016).

Serbest zaman tanım olarak bakıldığında, 3 şekilde ele alınmıştır. İlk olarak gerçek anlamındaki zaman, ikincisi aktivite olarak serbest zaman ve üçüncü olarak deyim anlamındadır. Gerçek anlamındaki zaman olarak zorunlu uğraşlar dışında kalan kişiye özel zaman dilimiyle eş anlamlı kullanılmaktadır. Faaliyet olarak özgür zamanlarda yapılan faaliyetler, deyim olarak ise kendi iradesiyle istekli olarak yöneldiği etkinliklere dahil olmasıdır (Gökçe 2008).

“Özünde özgür zaman, deneyim olarak özgür olmak” anlamında olduğundan boş zaman kullanımı yerine anlam kaybı olmaması için, serbest zaman kullanımı önerilmektedir. Serbest zaman günümüzdeki kullanımıyla 19. yy. sonlarında kullanılmaya başlamıştır. Türkiye’de serbest zaman ve rekreasyon ile ilgili olarak yazılan kaynaklarda ilk olarak “boş zaman” kavramı kullanılmış olsa da, ilerleyen zamanlarda yapılan araştırmaların artması ile birlikte “leisure” kavramı boş zaman değil serbest zaman kavramı olarak karşılık bulmuştur (Gökçe 2008).

Uzun süreli çalışan ve yoğun iş yaşamına alışmış insanlar zamanla dinlenme ve eğlenceli vakit geçirmekten uzaklaşırlar. Bununla birlikte yoğun çalışan insanlar rekreasyonel etkinlikleri ulaşılması zor ve meşakkatli olarak görürler. Nedeni ise, serbest zaman olgusunun kendilerinde korku hissi uyandırması ve onunla ne yapacaklarını bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Yoğun çalışan insanlar için

eğlenmek başlı başına bir iş ve amaç olduğu zaman denge sağlanır hale gelmektedir. Bununla birlikte boş zaman genel bir kavram olarak, insanın sorumlulukları dışında, belirli bir amaç ve şarta bağlı olmadan, kişinin kendi zevkleri ve ilgi alanları dahilinde kendi eğlence anlayışına uygun olarak başkaları ya da tek başına meşguliyeti ve dinlenmeyi hak ettiği zaman dilimidir (Özkazanç 2005).

2.2. Rekreasyon

Günümüzde kullanım itibariyle batı dillerinden Türkçe'ye geçen “rekreasyon”, Latince'deki re=yeniden ve create=yaratma sözcüklerinin bir araya gelmesiyle, yeniden yaratma anlamındaki recreate kelimesine karşılık gelmiş; eğlence, yenilenme, oyun, yeniden oluşma anlamlarını taşımaktadır (Koç 2006).

Rekreasyon insanların serbest zamanlarında, günlük hayatın tek düzeliğinden, sıkıcılığın ve disiplinli geçen iş hayatının etkilerinden uzaklaşmak, dinlenmek, eğlenceli ve kaliteli vakit geçirmek için gerçekleştirilen aktivitelerin tümüdür. Bir başka deyişle rekreasyon; iş hayatıyla birlikte yıpranan vücudun kendine gelmesi, yenilenmesi, tazelenmesi ve enerji dolması ile birlikte yeni ve verimli bir çalışma yaşamına yapılan hazırlıktır. Rekreasyon kelimesi, bir şeyin yeniden yaratılması ya da kazanılması anlamına gelir (Kıroğlu 2007).

Tüm bu tanımlamalardan anlaşılacağı gibi, “rekreasyon” kelimesi oldukça geniş kapsamlı bir gereksimin hatta bir yaşam kesiti olarak çerçevelenmektedir. Kişinin bulunduğu toplumsal yapı ve yaşadığı ortamın sağladığı imkanlara göre, ortaya çıkan etkinlikler sayesinde ruhsal ve bedensel ihtiyaçlarını giderebilmesi ve bir ruhsal doygunluğa erişebilmesi rekreasyonel faaliyetlerde en temel hedef olmaktadır. Farklı bir deyişle, rekreasyonda önemli olan şey, kişinin yaşam gücünü ve yaşam isteğini ayakta tutabilmesi, kendisine yeni değerler katabilmesi, gerçekleştirdiği etkinliklerden keyif alabilmesi ve kendisini çeşitli yeniliklerle donatabilmesidir (Koç 2006).

2.2.1. Rekreasyonun özellikleri

İnsanların ilgi, istek, amaç ve birçok etmene göre farklı görüşler ve görünüşler sergileyebilen rekreasyonun özellikleri konusunda belirli kalıplar oluşturmak zordur. Ancak rekreasyonun birçok araştırmacı tarafından kabul edilen bazı temel özellikleri bulunmaktadır ve bunlar rekreasyonu diğer faaliyetlerden ayıran ana özelliklerdir. Bazı araştırmacılar rekreasyonun ana özelliklerini şöyle sıralamışlardır (Karaküçük 1999):

- Rekreasyon faaliyetleri gönüllü olmalıdır. Birey kendisi için uygun, yeni, değişik ya da kolaylıkla uygulayabileceği faaliyetlere katılır. Yani birey rekreasyon faaliyetlerini zorlamaya, mecburiyete maruz kalmadan, serbestçe kendi belirler.
- Yapılan rekreasyon faaliyeti özgürlük hissi vermelidir. Haftanın beş günü ya da hafta sonu çalışan bir birey işten çıktıktan sonra kendisine kalan serbest zamanda rahatça eğlenirken veya istediği sportif etkinliklerde bulunurken rekreasyon yapmış olur.
- Faaliyetler devam ederken faaliyetlere devam etme ya da katılma zorunluluğu bulunmamalıdır. Bireyin en fazla yapmak istediği faaliyetler en fazla başarabildiği faaliyetlerdir. Bu fikre göre, bazı faaliyetlerde mutlu olmak için o faaliyeti daha iyi öğrenmek amacıyla devam etmek ya da katılma zorunluluğu oluşabilir. Ancak bu durumda bile bireyin kendi özgür isteği ön plandadır.
- Rekreasyon serbest zamanlarda yapılır. Bir faaliyetin rekreasyon sayılabilmesi için bireyin herhangi bir iş ya da herhangi bir sorumluluğu olmadığı bir zamanda yapılmalıdır.
- Bireyler arasında sınırlama yoktur. Her yaştan, her cinsiyetten insan kendisine uygun bir rekreasyon faaliyeti bulabilir.
- Rekreasyon etkinliklerinde tüm kontrol bireyin kendisinde olmalıdır. Kendi iradesi dışında hazırlanmış kurallar ve politikalar kötü sonuçlar vermektedir.
- Rekreasyonel faaliyetler her mevsim, her iklim, her saat, açık-kapalı her ortamda ve şartlarda yapılabilmektedir.
- Rekreasyon, bir faaliyet barındırmak zorundadır. Bu faaliyetler, oyun, spor, güzel sanatlar, el sanatlar vb. şeyler olabilmektedir. Bu faaliyetlerin kolaydan zora kadar herhangi biri tek başına yapılabileceği gibi birden çok faaliyeti

kapsayan değişik bir faaliyet de yapılabilir. Bu tür faaliyetlerin kendilerine münhasır bir çekicilikleri bulunmaktadır. Bir başka deyişle faaliyetler; fiziksel, zihinsel, toplumsal, ruhsal ya da bunların bazılarını içerisinde bulundurabilmektedir.

- Rekreasyon farklı faaliyetleri içinde barındırır. Bireylerin serbest zamanlarında vakit geçirmekten keyif aldıkları faaliyetlerin zengin çeşitlilikleri bulunmaktadır. Rekreasyonel faaliyetler bu zengin çeşitlilikteki faaliyetlerden oluşan bir yaşam biçimidir.
- Bireyler rekreasyonel faaliyetlere mutlu olmak için katılırlar. Rekreasyon keyif ve neşe veren faaliyetlerdir.
- Rekreasyon evrensel özellikte olmalıdır.
- Rekreasyon bireyin kendi dünyasını dışarı yansıtabilmesine olanak vermelidir. Ayrıca bireyin kendisini ifade edebileceği ve yaratıcı yönlerini ortaya çıkarabileceği faaliyetleri içermelidir.
- Rekreasyon her birey için farklı bir amaç barındırır. Aynı faaliyeti yapan bireylerin ya da grup olarak yapılan bir faaliyet içerisinde bulunan bireylerin birbirinden farklı amaçları bulunabilmektedir. Rekreasyon faaliyetlerinin yapıldığı zaman dilimindeki koşullar ve mevcut durum özelliği rekreasyon faaliyetini etkilemektedir.
- Rekreasyonel faaliyetlerin bireye kişisel ve toplumsal özellikler, faydalar ve fırsatlar kazandırması beklenir. Kişilerin mutluluğu toplum içerisindeki amaç ve hedeflerinden sonra yapılan rekreasyon faaliyetlerinin bir sonucu, bir ek kazanım olarak görülmekte ve bireylerin psikolojik yapılarını, sosyal ve fiziksel yapılarını, duygularını, sağlıklarını ve insani kalitelerini geliştirici, ileriye taşıyıcı nitelikte olmalıdır.
- Rekreasyon, bireyin mensup olduğu toplumun geleneklerine, göreneklerine, değerlerine uygun olmalı onlarla çelişmeyecek nitelikte olmalıdır.
- Rekreasyon, birden fazla faaliyetin bir arada yapılabilmesi ya da bir faaliyeti gerçekleştiren bir bireyin başka bir faaliyete daha ilgi gösterebilmesine imkan sağlar. Örneğin, dağcılık yapan bir bireyin aynı zamanda gittiği yerlerden ilham alarak fotoğrafçılık yapabilmesi, dağ çiçekleri ve kaya türlerine ilgi gösterip onları araştırabilmesi mümkündür.

- Rekreatyonel faaliyetler, katılan bireylerin kendi mesuliyetleridir. Bir başka birey tarafından yapılamazlar.
- Rekreatyon faaliyeti, önceden planlanarak yada planlanmayarak, faaliyeti daha önce gerçekleştiren ya da hiç gerçekleştirmemiş bireylerle organize ya da organize olunmamış mekanlarda yapılabilmektedir. Sonuç olarak rekreatyon; serbest zamanlarda bireyin tek başına ya da toplulukla, araçlı-araçsız, açık-kapalı ortamlarda, kentsel-kırsal alanlarda, bir organizasyon eşliğinde ya da birdenbire mecburiyet duygusu olmadan, keyif ve neşe veren her türlü faaliyetlerden meydana gelmektedir. Faaliyetler genellikle, kendisi dışında bir ödülü ve amacı bulunmayan, zorlama olmadan ve içten gelen bir istekle yapılmaktadır.

2.2.2. Rekreatyonun koşulları

Rekreatyonun gerçekleşmesi açısından gerekli olan belirli özelliklerin yanında, rekreatyonel etkinliklerin yapısal özellikleri de farklıdır. Rekreatyon ile ilgili yapılan çalışmalar doğrultusunda ortaya çıkan temel koşullar, net bir şekilde ortaya koymaktadır. Beş maddelik koşullar şunlardır (Koç 2006):

- Rekreatyon, uğraşlardan oluşmuş yaşamdır.
- Rekreatyonel faaliyetlerin bireyler tarafından sahiplenilmesi gerekir.
- Rekreatyonel faaliyetler kendi kendisinin ödülü olmalıdır ve yapılarında zevk ögesi olmalıdır.
- Rekreatyonel faaliyetler, gerçekleştiren kişilerin kişisel seçimlerine bağlıdır.
- Rekreatyonel faaliyetler, ancak zorunluluklar dışında oluşur.

2.2.3. Rekreatyonun çeşitleri

Rekreatyonu mekanın uzaklığına göre (yerel sınıflandırma) sınıflandırmak mümkündür. Rekreatyon faaliyetinin konumu veya gerçekleştiği yer dikkate alınarak yapılan bu sınıflandırmada kentsel ve kırsal rekreatyon olmak üzere 2 tip rekreatyon ortaya çıkmaktadır. Kentsel rekreatyon, yerleşim alanları içinde bulunan ve kentsel koşullar sonucu ortaya çıkmaktadır. Kırsal rekreatyon ise, yerleşim alanları dışında bulunan, kırsal nitelikli alanlarda gerçekleşen rekreatyon çeşididir (Koyuncu 2012).

2.2.4. Kırsal rekreasyon

Başar'a (2006) göre, kırsal (açık hava) faaliyetler, kırsal alanlar için oluşturulmamış yani köken olarak kırsala ait olmayan aksine kentsel alanlardan ortaya çıkmış ancak daha geniş arazi kullanımını ve doğal kaynak özelliği gerektiren faaliyetler oldukları için kırsal alanda yapılan rekreasyon faaliyetleridir. 400 hektardan büyük parklar, özel çiftlikler, boş kıyılar, botanik bahçeleri, çiftlikler hatta bu alanlar içerisinde değerlendirilmeyen boş kırsal alanlar, yapay kanallar, baraj gölleri vb. alanlar bu faaliyet alanları arasında yer almaktadırlar. Böylece açık alanlarda yapılabilen ancak doğal olmayan ortamlarda yapılan futbol ve tenis gibi kentsel alanlarda yapılabilecek rekreasyon faaliyetleri ile aralarındaki en temel farklılık, aynı zamanda kırsal rekreasyon faaliyetlerinin en mühim ayrıcı özelliği olan "doğal ortam" gerektirmeleridir (Körmükçü 2009).

Kırsal alanlarda, kentsel yerleşim alanlarından biraz uzakta farklı bölge veya farklı ülkelerden gelen kullanıcıların da yararlanabilecekleri rekreasyonel alanlardır. Kullanıcıların özellikle uzun tatil dönemlerinin geçirilebileceği alanlara tatil köyleri, kampingler, ormanlar, milli parklar, orman içi dinlenme yerleri, mesireler, dağ ve kış spor alanları tercih edilen yerler olarak örnek verilebilir (Uzun 2005).

Kırsal rekreasyon alanlarının genel özelliklerini şu şekildedir (Uzun 2005);

- Yerleşim alanlarının belirli bir mesafenin dışında yer alırlar,
- Fiziksel tesisler çok fazla değildir,
- Her kullanıcı kesimine hitap eder ve kullanıma açıktır,
- Çoğunlukla hafta sonları ya da uzun tatil dönemlerinde kullanılırlar,
- Yıl içerisindeki kullanım oranları hava koşullarına göre değişebilmektedir,
- Kırsal alan seçiminde alanın doğal ya da kültürel değerleri olması aranmaktadır.

2.3. Dünya'da ve Türkiye'de Rekreasyon

Kırsal yerleşimlerde yaşam ve ekonomik hayat önemli derecede doğal kaynakların olduğu gibi kullanılmasına ve doğru değerlendirilmesine bağlı olarak gelişmektedir. Böyle alanlar daha basit tesisleri olan dağ sporu, kayak veya yüzme gibi spor ve rekreasyonel etkinliklere olanak sağlar. Kırsal yerleşimlerde doğa yürüyüşleri için köy yolları ve patikalar kullanılabilir. Avrupalı bireyler için kırsal yollar, birer doğal ve kültürel miras niteliği taşımaktadırlar. Çünkü o alanların doğal, kültürel ve ekonomik birer kimlikleri bulunmaktadır. Bu sebepler Avrupa'nın birçok ülkesinde uzun doğa yürüyüşleri için ustaca organizasyonlar yapılmıştır. Yürüyerek ya da atla yapılan gezilerin, özellikle Avusturya, İsviçre, Fransa gibi dağlık bölgeleri bulunan ülkelerde turistlerin tatillerinin vazgeçilmez bir rekreasyon faaliyeti haline geldiği görülmektedir (Soykan 2003).

Amerika'da 92 km uzunluğundaki South Park Kem River Valley'i, yılda 6000-8000 kişi ziyaret etmektedir. Nehir kenarı ormanları ve kuş alanları ile önem kazanmış bu alanda rafting ve kayak kullanıcıların ilgisini çeken başlıca rekreasyonel faaliyetlerdir (Ertüzün ve Fişekçioğlu 2013).

Son yıllarda yapılan çalışmalara göre, Fransızların %53'ünün tatil dönemlerinde kırsal alanları tercih ettiği, bunların içerisinde %19'unun büyük tatillerini bu alanlarda geçirdikleri %34'ünün ise kısa tatillerini kırsal alanlarda değerlendirdikleri görülmüştür (Ertüzün ve Fişekçioğlu 2013).

Başar'a (2006) göre, dünyada serbest zamanları kırsal rekreasyon alanlarında rekreasyonel etkinliklerle değerlendirmek önemli görülmektedir. Örneğin İngilizlerin yaklaşık 1,5 milyonu bir yürüyüş türü ile (hiking, yamaç yürüyüşü vb.), her bir rekreasyon etkinliğinde yarım milyon kişi olacak şekilde bisiklet sürme, ata binme, balık tutma, dağa tırmanma gibi faaliyetler ile uğraşmaktadırlar; bunun yanında paraşütle atlama ve mağaracılık gibi macera türünde rekreasyon etkinlikleri daha az kişi olmasına karşın ilgi görmektedir (Körmükçü 2009).

Türkiye'deki güncel durum; bireylerin gerekenden fazla serbest zamana sahip olmaları ve bunun sebebinin bireylerin mevcut sosyo-ekonomik koşullarıdır. Türkiye'deki bireylerin serbest zamanlarına bakıldığında ortaya çıkan değer ile gelişmiş ülkelerdeki serbest zaman oluşturma ve olan serbest zamanların çoğaltılması çabaları arasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki toplumlarda yoğun iş temposuyla çalışanların daha fazla serbest zamana sahip olması gündemdir (Karaküçük 1999).

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) çalışmalarına (1993) göre, Türkiye'deki serbest zaman olgusunun yayılmış olması ve çoğunlukla gereğinden fazla olarak bulunması, önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bir diğer sorun ise, fazlaca serbest zamana sahip Türkiye'de, bu serbest zamanın nasıl değerlendirileceğidir. Türkiye gibi kalkınmakta olan ve çok fazla serbest zamanı olan her kesimden insanı barındıran serbest zamanların değerlendirilmesi ayrı bir önem teşkil etmektedir. Günümüzde serbest zamanların değerlendirilmesi genellikle basit faaliyetlerle ve kazançsız gerçekleştirilmektedir. Televizyon seyretmek, radyo-müzik dinlemek, sinemaya, tiyatroya, maça gitmek, arkadaş gruplarıyla amaçsız dolaşmak, kahvehanelere gitmek, gazete okumak vb. faaliyetler bu serbest zamanların değerlendirilmesine örneklerdir (Karaküçük 1999).

2.4. Turizm

Köken olarak turizm, turist sözcüğünden meydana gelmiştir. Turist sözcüğü ise, batı dillerinde Latince “tomus” kelimesinde doğmuştur. Dönme, dönüş anlamlarını taşımaktadır. Fransızca ve İngilizce “tour yapmak” ve “tour yapan=turist” kelimeleri 17-18. yüzyılda kullanılmaktaydı. İngiltere’de ayrıca “touring” yani “tur yapma”, “gezinti yapma” deyimini de bulunmaktayken daha sonraları turist ve tur kelimelerinden meydana gelen turizm deyimini kullanılmaya başlanmıştır (Kabaş 2007).

Erduran’a (2003) göre, tüm dünyada turizm faaliyetlerinde doğal alanların tercih edilmesi büyük oranda artmıştır. Doğal alanlardaki turizm yoğunluğunun artması alanlarda bazı koruma önlemlerini de zorunlu hale getirmiştir. Doğal alanları tercih eden turistler, tüm gürültülerden arındırılmış, kirlilikten uzak, doğal ve yerel hayatın korunabildiği yerleri tercih etmektedirler. Bu ihtiyaçlara ve beklentilere uyan alanların

planlanması, uygulanması ve işletilmesi işleten kişiler ve kullanan turistler açısından olduğu kadar bulunduğu ülkenin politikası açısından da önem taşımaktadır. Bu sebeple günümüzde önemi daha fazla vurgulanan alternatif turizm, ekoturizm, yumuşak turizm, sürdürülebilir turizm gibi kavramlar, turizm ile turizmin gerçekleştiği çevrenin geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanarak korunması açısından önemli kavramlardır (Kabaş 2007).

2.4.1. Turizm özellikleri

Turizm; ülke ekonomisine gelir katkısı sağlamak, politik veya askeri ilişkiler gibi etkenler dışında, ikamet edilen yerden farklı bir konuma, dini, sağlıkla ilgili nedenlerle, dinlenme amaçlı, merak duygusu ile, eğlenmek için, farklı deneyimler kazanmak amacıyla, aile veya akraba ziyareti için, kongre ve seminerlere katılım göstermek gibi farklı sebeplerle topluluk halinde ya da bireysel olarak yapılabilen seyahatler ve bu seyahatler sırasında gerçekleşen tüketim, entegre bir hizmet ve kültür endüstrisidir (Kabaş 2007).

Yapılan turizm tanımları ışığında turizmin başlıca özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Kabaş 2007);

- Turizm gerçekleştirilirken herhangi bir gelir sağlamak amacı güdülmeyen yapılan geçici konaklama ve seyahat durumlarını içermektedir.
- Turizm demek bir tüketim olgusu demektir. Tüketime dayalıdır.
- Turizm, farklı bir yere yerleşme amacı olmadan bir yerde konaklamak ve seyahat etmek için yapılan faaliyetlerdir.
- İnsanlar her dönemde seyahatler gerçekleştirmişlerdir. Bu seyahatlerin amacı her birey için farklı olmakla birlikte, merak, din, iş, sağlık, kültür, spor, ziyaret gibi olayları kapsayabilmektedir.
- Turizm amaçlı yapılan konaklama ve seyahatlerde insanlar bireysel veya topluluk halinde hareket edebilmektedir.
- Turizm faaliyetleri kendi içerisinde alternatifleri bulunan faaliyetlerdir. Böylece bireyler kendi seyahat edecekleri yerleri, konaklayacakları noktaları,

seyahatlerinin amaçlarını kendileri belirleyebilir ve turizmi bu yönde gerçekleştirebilirler.

- Turizme bir endüstri gözüyle bakılmalıdır. Çünkü turizm seyahat ve konaklama arasındaki tüm kurum, etkinlikler ve yapılan davranışları kapsamaktadır.
- Turizm kavramı sosyal bir kavramdır. Ölçülebilir olması, devamlılık gösterebiliyor olması, bir toplum olarak yaşayan bireylere özgü olması ve bir ihtiyaç niteliği bulundurması turizme sosyal bir karakter kazandıran elemanlardır.
- Turizm, gerçekleştirilen turistik faaliyetlerin içeriklerini, etkilerini, durumlarını bilime dayalı olarak ekonomik ve sosyal yönlerden araştırarak turizm faaliyetinin sebep ve sonuç ilişkisini ortaya koyan ve bu alakayı belirli temel ilkelere dayandıran bir bilim dalıdır.

2.4.2. Turizm çeşitleri

Turizm kavramının sınıflandırılması farklı yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Bireyler sadece dinlenmek, farklı yerleri gezmek, görmek için seyahatler düzenlemezler. Bireyleri bu faaliyetlere yönelten farklı birçok neden bulunmaktadır. Turizm sınıflandırmasında kullanılan parametreler şu şekildedir (Güngör ve Arslan 2003);

- Amacına göre,
- Tesis tipi, ölçeği ve kalitesine göre,
- Gerçekleştirildiği bölgeye (yöre) göre
- Mülkiyetine göre,
- Oluşum aşamalarına göre
- Pazarlanma şekline göre (turist kaynağı, turist karakteristiği),
- Bireyde bıraktığı etkiye göre.

Kaspar'ın (1976), gerçekleştirdiği sınıflama metodu oldukça ayrıntılıdır (Güngör ve Arslan 2003);

1. Dürtülere göre sınıflandırma

- Rekreatif turizm
- Kültürel turizm
- Topluluk turizmi
- Spor turizmi
- Ekonomik turizm
- Politik turizm

2. Dış etki ve nedenlere göre sınıflandırma

- Gelişe göre (iç-dış),
- Katılımcıların konaklama süresine göre,
- Katılımcı sayısına göre,
- Katılımcıların yaş gruplarına göre,
- Katılımcıların faydalandıkları ulaşım araçlarına göre,
- Katılımcıların konaklama şekillerine göre,
- Katılımcıların gelir durumlarına göre,
- Katılımcıların sahip olduğu finansman biçimine göre,
- Katılımcıların sosyolojik durumlarına göre,
- Turizmin gerçekleştirildiği mevsime göre.

2.4.3. Kırsal turizm

Kırsal turizm; çoğunlukla boş zaman geçirme, az iş ve rekreasyon amaçlı, ülke sınırlarında ya da farklı ülkelerin kırsal alanlarının kullanımını içermektedir. Ayrıca kırsal turizm, rekreasyon faaliyeti içerisindeki turistin yaşadığı yerden kilometrelerce uzaklıktaki bir ülkenin kırsal bir alanında olabileceği gibi yaşadığı bölgeye çok yakın uzaklıkta bir kırsal alanda serbest zamanında yapılan bir gezinti şeklinde de olabilmektedir. Bu turizm etkinlikleri kent yakınında ya da uzağında, kültürel ya da rahatlama amaçlı, spor etkinliği yada dinlenme faaliyeti gösteren fiziksel memnuniyet amaçlı, aile ya da arkadaş ziyareti içeren duygusal amaçlı faaliyetler olabilmektedir. (Aydın 2012).

Kırsal turizm, farklı sebeplerden ötürü turizm türleri arasında kültür ve çevre ile en bütüncül olan, uyumlu ve olumsuz özellikleri az olan turizm çeşididir. Turizm esnasında gerçekleştirilen konaklama kırsal alanda mevcut bulunan konutlarda gerçekleştirilmesi sebebiyle arazi tüketimi ve betonlaşmanın artması gibi çevre problemlerine neden olmamaktadır. Ayrıca yılın her mevsimine uygun olarak gerçekleştirilebilmesi sebebiyle mevsimsel yoğunlaşma sorunu yaşanmamaktadır (Soykan 2003).

Kırsal turizmin diğer turizm faaliyetlerinden ayrılmasına neden olan bazı temel özellikleri şunlardır (Soykan 2003);

- Kırsal turizm her mevsimde yapılabilmektedir,
- Turizm sektörünün sahip olduğu coğrafi dağılımda bir denge oluşturmaktadır,
- Kırsal turizm pek çok turizm çeşidiyle birleştirilebilir,
- Gerçekleştirilen faaliyetler çeşitli ve alana özgüdür,
- Turist profili diğer turist profillerinden farklıdır,
- Kültürel mirasın ve doğal tabiatın korunmasında katkı sağlar,
- Sürdürülebilir turizmi destekler,
- Bir ülkenin tanıtımında en önemli araçlardan biridir.

2.5. Rekreasyon ve Turizm

Rekreasyon ve turizm arasında belirli bir bağ ya da fark bulunmamaktadır. Bu iki faaliyet aynı olanakları ve pencereyi paylaşabilirler. Aynı zamanda turizm ve rekreasyon serbest zamanı değerlendirmenin iki alternatifidir. Koç'a (1991) göre, turizm önemli bir rekreasyonel faaliyettir. Bu faaliyet gerçekleştirilirken bireylerin buldukları yerden bir yada birkaç günlük süreyle yeni ve farklı bir çevreye konaklama koşulu ile geziler düzenlemektedirler (Koyuncu 2012).

Turizm ve rekreasyon arasındaki benzer noktalar şu şekilde özetlemiştir;

- Turizm de rekreasyon da içsel yolculuk sonucu ortaya çıkar,
- Her iki faaliyette de zorlama yoktur, gönül rızası ile içten gelerek yapılır,
- Hem turizm hem rekreasyonda fiziksel ve düşünsel hareketlilik vardır,
- Her iki faaliyet de serbest zamanda yapılır,

- Her iki faaliyette de her yaş grubu ve sosyo-ekonomik yapıdaki bireyler için bir alternatif söz konusudur.
- Her iki faaliyet de hem grup olarak hem de bireysel olarak gerçekleştirilebilir özelliğine sahiptir.

Turizmde insanların doğal alanlara olan ilgisinin artması, doğal alanlarda bulunan rekreasyonel faaliyetlerin çeşitlenmesine, gelişmesine ve iyileşmesine yol açmaktadır. Günümüzde doğal ortamlarının da katkısıyla insanları kendisine çeken rekreasyon alanları insanların klasik turizm anlayışını da değiştirmektedir. Doğada yapılan turizm ve rekreasyonel faaliyetleri etkileyen temel iki öğe mekanın sahip olduğu doğal değerler ve hava koşullarıdır. Mekanın sahip olduğu kaynaklar o bölgede ne tür bir turizm ve rekreasyonel faaliyetin gerçekleşmesi gerektiğini belirler. Ayrıca rekreasyonel faaliyetler hava ve iklim şartlarının yanında, sosyo-kültürel farklılıklar, gelir düzeyleri, tatiller ve sunulan diğer faktörlere de bağlıdır. Turizm ve rekreasyon doğal çevre ve ekonomik koşullarla karşılıklı etkilenme halindedir (Bingöl 2011).

Turizm her geçen gün artan ilgi ile birlikte, çevreyi etkileyen ve aynı zamanda çevreden etkilenen bir sistemdir (Day ve Cai, 2012; Akbulak ve Cengiz, 2014). Turizmin tüm çeşitleri için geçerli olan bir başka olgu ise, görsel olarak ilgi çeken yer ve mekanlar insanların bulunmayı en çok tercih ettikleri yer ve mekanlardır. Görsel güzellik her insan için farklı algılanabilen bir kavram olsa da, su ögesi, orman varlığı, renklilik, bitkisel çeşitlilik, tarihsel yapılar, jeolojik oluşumlar, otantik yapılar ve bozulmayıp doğal kalmış parçalar doğal ve kültürel kaynaklar turizm için tercih edilen alanların seçilme nedenleridir (Irmak ve Yılmaz 2010).

Bazı kırsal turizm ve rekreasyon etkinlikleri şu şekildedir;

- Trekking ve Hiking: Trekking, bir bölgenin dağlık alanlarında, dağcılık tekniği bilmeye gereksinim duymadan, küçük patikaların takip edildiği, zor ve sarp yerlere gitmeden, belirli zorluklar ve özellikler gösteren doğa koşullarında, yaş gruplarına uygun olarak ve belirli bir zamanla sınırlı olarak düzenlenen uzun yürüyüşlerdir. Trekking gününbirlikten bir aya kadar uzayabilmektedir. Trekking doğada bir noktadan diğer bir noktaya varmak amaçlı yapılan, genelde hafif

tempolu sportif yürüyüşlerdir (Yavuz 2011). Trekking, bir grup halinde gerçekleştirilir ve bir gün konaklamalı olarak yapılan doğa yürüyüşüdür. Hiking ise günübirlik yapılan doğa yürüyüşüdür.

- **Kamping:** Kamp, doğada rekreatif veya sportif etkinliklerde bulunmak, kısa bir süreliğine konaklamak, dinlenmek gibi farklı amaçlarla çadır, baraka, karavan benzeri konaklama araçlarından yararlanılarak yapılan bir rekreasyon çeşididir. Bu faaliyetin gerçekleştirildiği mekanlar kampingler / kamp alanları ise; karayolları güzergahları ve yakın çevrelerinde, kent girişlerinde, deniz, göl, dağ gibi doğal güzelliği olan yerlerde kurulan ve genellikle kampçıların kendi imkanlarıyla yeme-içme, dinlenme, konaklama, eğlence ve spor ihtiyaçlarını karşıladıkları en az 30 ünitelik (karavan, çadır, bungalow vb.) tesislerdir (Topay ve Koçan 2009).
- **Bisiklet Turizmi:** “Serbest zamanlarını bisiklet sürerek geçiren insanların şehrin dışında hoş bir hafta sonu geçirmek için veya uzak bir destinasyona seyahat yapmak amacıyla gerçekleştirdikleri uzun bisiklet turları” olarak tanımlanabilir (Yavuz 2011).
- **Botçuluk ve Motorlu Su Araçlarıyla Gezinti:** : Günümüzde göl ve akarsularla yapılacak farklı türdeki etkinlikler için değişik tasarımlarda, boyda ve değişik malzemelerden üretilen pek çok farklı bot bulunmaktadır. Bireylerin talep ettikleri suya dayalı rekreasyonel faaliyetler arasında yüzme faaliyetinden sonra en fazla tercih edilen etkinlikler arasında motorla ve botla gezintiler gelmektedir (Karahana ve Orhan 2009).

2.6. Peyzaj Karakteri

Yerleşim, ulaşım, tarım vb. alan kullanımları peyzajı şekillendiren faktörlerdir. Peyzaj doğa temelli doğal bir kaynak olup sürekli dinamiktir ve bir değişim ve başkalaşım içindedir. Peyzaj barındırdığı toplumlar ve toplumların kültürleri tarafından şekillendirilmektedir. Peyzajların tarihi, etnolojik, antropolojik, estetik anlamda taşıdığı değerler bulunduğu peyzajın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlere göre değişmektedir. Peyzajlar insanların ve toplumların yaşam kalitesini direkt olarak

etkileyen bir kaynak iken aynı şekilde insanlar ve toplumlar da peyzajın kalitesini direkt olarak etkileyen bir kaynaktır (Erdoğan 2014).

Jessel'e (2006) göre, bir peyzajın karakter özellikleri yalnızca yapısal özellikleri ile değil aynı zamanda görünürlük ve tarihsel gelişim süreci ile de belirlenir. Peyzajı meydana getiren elemanlara çeşitlilik denir. Bu elemanların birleşimi ise alanın tüm karakterine etki eder ve alanı oluşturmuş olur. Bir peyzajın karakteri o alanın toprak, alan kullanım, jeolojik özelliklerinin birbiriyle etkileşimi sonucu ortaya çıkar (Erdoğan 2014).

Peyzaj karakteri, peyzajları birbirinden ayıran, peyzajların iyi ya da kötü, güzel ya da çirkin olduğu yargısına ulaştıran, o peyzajı tanımlayıp belirgin bir özelliğini yansıtarak alanın her bir parçasında bulunup alana özel bir anlam ve kimlik yüklemektedir. Bir alanın doğal kaynak değerleri bakımından zengin olması ve korunmaya alınmasında, alanın planlama ve yönetim çalışmalarında peyzajın karakterinin belirlenmesi ve korunma planının bu doğrultuda yapılması öncelikler arasındadır (Şengür 2017).

2.7. Görsel Peyzaj Kalitesi

Bir peyzajın görsel etkisi, çevresinin iyi ya da kötü algılanması, bunun sonucunda o peyzajın kullanıcılarının alandan zevk alıp almamaları doğrudan birbiriyle alakalı olgulardır. Bu sebeple bir proje çalışmasında, henüz karar ve fikir aşamasında, alanın ve çevresinin görsel niteliğini saptamak için analizlerin yapılması, kaynakların korunması için en önemli adımdır. Görsel niteliğini saptama çalışması, çevrenin görsel ve ekolojik yapısının korunmasını sağlayan en doğru yöntemdir. Peyzajın ve çevresinin görsel ve ekolojik değerlerinin korunmasının yanı sıra çalışmalar ve daha sonra ortaya çıkacak olan masrafların en aza indirilmesi sonucunu beraberinde getirecektir (Özgeriş 2014).

Kullanıcıların peyzajlar üzerindeki görsel tercihlerini etkileyen çok fazla etmen bulunmaktadır. Öncelikle bölgenin sosyal ve kültürel yapısı bu tercihlerin taslağını oluşturur. Ayrıca kullanıcıların demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, meslek, gelir vb) görsel tercihlerini büyük oranda değiştirmektedir (Elinç 2011).

Günümüzde, kullanıcılar kısa süreli ya da uzun süreli turizm ve rekreasyon faaliyetlerinde çoğunlukla görsel kalitesi yüksek olan alanları tercih etmektedirler. Bunda uzak kalınması sebebiyle doğaya duyulan özlem duygusunun etkisi büyüktür. Bu nedenle görsel kalite algısında en büyük önemi doğallık sağlamaktadır. Doğallığın başlıca etki ettiği bileşenlerden bazıları; bitki örtüsü, su varlığı ve yapısı, jeolojik-topoğrafik yapı ve mimari elemanların peyzaj ile olan uyumudur. Doğal bir manzara resmi düşünüldüğünde zihinde, bitki örtüsü ve su yapısı bakımından görece zengin, doğal jeolojik ve topoğrafik yapıya sahip ve mimari yapıları doğaya uygun ve bütünlük alanlar canlanmaktadır. Bu gibi alanlar insan zihninde görsel kaliteyi ve dolayısıyla turizm ve rekreasyonel faaliyetler için yapılan tercihleri olumlu yönde etkilemektedir. Çakçı'ya (2007) göre, doğal elemanların varlığı doğrudan mekanın tercih sebebidir (Özgeriş 2014).

“Görsel peyzaj kalitesi”, gözlem yapan kişinin alanı analiz ederken algısal ve duygusal olarak peyzajı kavrayış biçimiyle oluşan peyzaj özelliklerinin ortak bir ürünüdür. Peyzajın kullanıcıları etkileyiş biçimi ve kullanıcıların peyzajı algılayış biçimi, yorumlayışı ve değerlendiriş biçimi görsel algılama sürecinin bir ürünü olan “görsel peyzaj kalitesi” olarak tanımlanmaktadır. Görsel peyzaj kalitesi peyzajın kullanıcılar tarafından estetik açısından kusursuzluğu olarak adlandırılabilir. Görsel peyzaj kalitesi gözlemcinin beğenisi ile ölçülmektedir (Elinç 2011).

Görsel kalite değerlendirmesinin en önemli kısmı algıya dayalı bir olgu olması ve uzman değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkmasıdır (Daniel 2001). Kentsel alanlarda “görsel kalite” olarak, kırsal alanlarda “manzara güzelliği” olarak adlandırılacak olan bu olgu tamamen yorumlayacak kişinin algısına dayalıdır. Tüm peyzaj alanlarında olduğu gibi doğal ve kültürel rekreasyon alanlarında da peyzajın görsel olarak algılanabilmesi o rekreasyonel alanın aktif ya da pasif kullanımını doğrudan etkilemektedir. Bu turizm ve rekreasyonel alanların görsel kalitesini ölçmek ve elde edilen görsel kalite değerlerini alanı kullanan kişilerin demografi özellikleri ile olan ilişkilerini belirlemeye çalışarak alanı rekreasyonel ve turizm faaliyetlerine hazırlamak rekreasyonel alanların kalitesini ve kullanıcıların alandan memnun ayrılmalarını sağlamak amacıyla oldukça önemlidir (Polat ve ark. 2011).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bursa ili Gölbaşı Göleti'nde rekreasyonel ve turistik alanların görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilerek rekreasyonel ve turistik etkinliklerin belirlenmesi konulu tezin ana materyalini Bursa ili Kestel ilçesinde bulunan Gölbaşı Göleti ve yakın çevresi oluşturmaktadır.

28-30 derece enlem ve 40 derece boylamları arasında yer alan Bursa ili, Marmara Denizi'nin güneydoğusunda, Türkiye'nin kuzeybatısında bulunmaktadır (Şekil 3.1). Doğuda Adapazarı, Bilecik, kuzeyde Yalova, İzmit, İstanbul ve Marmara Denizi, güneyde Eskişehir, Kütahya, batıda Balıkesir illerine komşudur. Toplamda 11 bin 027 kilometrekarelik yüzölçümüne sahip olan Bursa ilinin, 17 ilçesi (Büyükorhan, Gemlik, Gürsu, Harmancık, İnegöl, Keles, Karacabey, İznik, Kestel, Mustafakemalpaşa, Orhaneli, Orhangazi, Yenişehir, Nilüfer, Mudanya, Osmangazi ve Yıldırım), 230 beldesi ve 659 köy yerleşim yeri bulunmaktadır. Marmara Denizi ile 135 kilometrelik kıyı şeridi bulunmaktadır. Bursa ilinin 2015 yılı sayımına göre nüfusu 1 854 000'dir. Karacabey, Orhangazi, Yenişehir, İnegöl, Bursa, İznik gibi ovaları; plato ve yüksek olmayan dağları, İznik ve Uluabat gölleri ve diğer göletleri; Nilüfer, Göksu, Deliçay; Kemalpaşa Çayı gibi akarsuları ile zengin bir bitki örtüsüne sahiptir. Bursa'nın yüzey alanının yüzde 17'si ovalardan oluşmaktadır. Batı Anadolu'nun en yüksek dağı olan Uludağ (2543 m) Bursa ilinde yer almaktadır. Bursa merkezinin denizden yüksekliği 155 metredir ve ılıman bir iklim hakimdir. Bunun yanında, iklim bölgelere göre de değişiklik gösterebilmektedir. Kuzeyde Marmara Denizi'nin yumuşak ve ılık iklimine karşılık güneyde Uludağ'ın sert iklimi ile karşılaşmaktadır. İlin en yüksek sıcaklıkları Temmuz – Eylül arası, en soğuk ayları ise Şubat – Mart aylarıdır (Anonim 2019).

Bursa ilinin yaklaşık % 35'lik bölümünü dağlar ve dağlık alanlar kaplamaktadır. Dağlar çoğunlukla doğu-batı yönünde uzanan sıradağlar şeklindedir bulunmaktadır. Bunlar; Orhangazi'nin batısından Gemlik Körfezi'nin batı ucunda bulunan Bozburun'a kadar uzanan Samanlı Dağları, Gemlik Körfezinin güney yüzünü kaplayan ve Bursa Ovasını denizden ayıran Mudanya Dağları, İznik Gölü'nün güneyi ile Bursa Ovasının kuzey

Şekil 3.2. Gölbaşı Göleti ve yakın çevresi (Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Çalışma alanını Bursa ilinin ana ilçesinden biri olan Kestel ilçesine bağlı Gölbaşı Göleti ve havzası oluşturmaktadır.

3.1.1. Çalışma alanının doğal özellikleri

40 12 42 - 40 13 28 kuzey enlemleri, 29 19 05 - 29 20 09 doğu boylamları arasında bulunan Gölbaşı Göleti, Nilüfer Çayı'nın yan kolu olan Aksu Deresi üzerinde 1933-1938 yılları arasında inşa edilmiş sulama amaçlı gölbaşı barajının oluşturduğu gölettir (Anonim 2016)(Şekil 3.2).

Gölün doğusunda bir camisi ve bir ilkokulu bulunan Gölbaşı Köyü bulunmaktadır (Anonim 2017a).

Jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri; Göletin kuzey kesiminde Şiddetli aşınmış (Şekil 3.3) - Üst toprağın %75 i alt toprağın %50 si aşınmış ve doğusundan güneyine kadar olan kısımda çok şiddetli aşınmış (Şekil 3.4) – B horizonunun tamamında aşınmış toprak tabakası bulunmaktadır (Anonim 2017c).

Şekil 3.3. Gölbaşı Göleti toprak yapısı
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Şekil 3.4. Gölbaşı Göleti bitki örtüsü
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

Flora ve faunası; Gölbaşı Göleti Havzasının başlıca morfolojik birimleri; sklerofil bitki örtüsü, iğne yapraklı ormanlar, bitki geçiş alanları, karışık ormanlardan oluşmaktadır (Anonim 2017c).

Çalışma alanındaki mesire alanında *Pinus nigra* (karaçam), çınarlı yol ve alan girişinde alle şeklinde *Platanus orientalis* (doğu çınarı) ve *Castanea sp.* (kestane) bulunmaktadır. Ayrıca alanda meyve ağaçları ve zeytinlikler bulunmaktadır (Şekil 3.5).

Alanda baskın olan türler; *Pinus sp.* (çam), *Abies sp.* (gökmar) ve *Castanea sp.* (kestane)'dir (Şekil 3.6).

Şekil 3.5. Gölbaşı Göleti ve çevresi florası
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Şekil 3.6. Gölbaşı Göleti ve çevresi florası
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2019)

Fauna: Gölette Eğrez balığı (*Vimba vimba L. 1758*) popülasyonu bulunmaktadır (Aydoğdu ve ark. 2008).

Toprak özellikleri; Gölbaşı Göleti çevresinde 3 ana toprak çeşidi bulunmaktadır. En geniş yayılım gösteren kahverengi orman topraklarıdır. Bu toprak tipi geniş yapraklı bitkilerin yoğun olduğu yerlerde görülmektedir (Şekil 3.7). Yerleşimin olduğu bölgede kireçsiz kahverengi orman toprakları bulunmaktadır. Göletin solunda ise alüvyal toprak grubu bulunmaktadır (Şekil 3.8). Bu alan toprak özelliği sebebiyle tarımın en verimli şekilde gerçekleştirildiği yerdir.

Şekil 3.7. Gölbaşı Göleti ve çevresi toprak yapısı
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

Şekil 3.8. Gölbaşı Göleti ve çevresi toprak yapısı
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

1933-38 yılları arasında sulama amaçlı inşa edilmiştir. Normal su kotunda göl alanı 2 km²'dir (Anonim 2016). Göletin derinliği 11 metredir (Anonim 2014)(Şekil 3.9).

Yazın göletten su çekilmesi ve hava sıcaklığı sebebiyle su miktarında azalma görülmektedir. Kışın ise yoğun yapışlar sonucunda taşkınlar meydana gelebilmektedir.

Şekil 3.9. Gölbaşı Göleti ve çevresi genel görünümü
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

3.1.2. Çalışma alanının kültürel peyzaj özellikleri

Yerleşmeler; Gölbaşı göleti Havzası'ndaki başlıca yerleşim yeri Gölbaşı köyü yerleşimidir (Şekil 3.10,11). Dudaklı, Turanköy ve Narlıdere gölete yakın diğer yerleşim yerleridir.

Şekil 3.10. Gölbaşı Köyü
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Şekil 3.11. Gölbaşı Köyü
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Nüfus; 2012 Nüfus verilerine göre Gölbaşı köyünün nüfusu 62 iken, geçici köy nüfusunun 270 kişi olduğu köyde 30 hane bulunmaktadır (Anonim 2017a). Köy halkı çoğunlukla Bursa'nın yerel halkından oluşur (Anonim 2017b).

Ekonomi; Bölgede, tarım, meyvecilik ve hayvancılık başlıca ekonomik faaliyetlerdir. Alanda özellikle meyve ağaçları ve zeytin ağaçları önemli yer kaplamaktadır (Şekil 3.12).

Çok büyük oranlarda hayvancılık yapılmamasıyla birlikte tavuk çiftlikleri, tatlı su balıkçılığı ve arıcılık yapılmaktadır (Şekil 3.13).

Bölgede sanayi mevcut değildir. Gölbaşı mevki girişinde eski bir fabrika bulunmaktadır.

Şekil 3.12. Gölbaşı Göleti ve çevresi tarım alanı
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Şekil 3.13. Gölbaşı Göleti ve çevresi arıcılık faaliyetleri
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

Ulaşım; Bursa'nın Kestel ilçesi sınırlarında bulunan Gölbaşı Göleti şehir merkezine 23 kilometre uzaklıktadır. Şehir merkezinden Ankara yolu istikametine giden anayol, Kestel ilçesini geçtikten sonra Gölbaşı mevkiinde, Turanköy rampası başındaki menfezin sağında, Dudaklı köyü istikametine yer almaktadır. Şehir merkezinden metro yardımıyla Kestel ilçesine geldiği takdirde dolmuş minibüsler yardımıyla Gölbaşı Göleti'ne ulaşılmaktadır (Şekil 3.14). Menfezin karşısında bulunan minibüs durağı alana özel araç dışında bir araçla gidilmek için imkan sunmaktadır. Dudaklı köyüne

giden yolun 300 metre ilerisinde Çınarlıyol'un doğusu istikametinde düz gidildiğinde Gölbaşı Göleti'ne ulaşılmaktadır (Anonim 2015).

Şekil 3.14. Gölbaşı dolmuş durakları (Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

Kültürel değerler; Festivaller ve çeşitli gelenek ve görenekler bulunmaktadır. Gölbaşı, Bursa Atlı Cirit ve Okçuluk Spor Kulübü'nün her yıl düzenlediği "ilkbahar şenlikleri" ve "ata sporumuz cirit ve okçuluk şenliği" etkinliklerine ev sahipliği yapmaktadır. C tipi mesire alanı bulunmaktadır (Şekil 3.15,16).

Şekil 3.15. Ata Sporumuz Cirit ve Okçuluk Şenliği (Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Şekil 3.16. Ata Sporumuz Cirit ve Okçuluk Şenliği (Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2017)

Çizelge 3.1. Gölbaşı Göleti ve çevresi mevcut etkinliklerin konum ve planlama durumları

MEVCUT ETKİNLİKLER			
	Etkinlik Çeşidi	Konumu	Planlama Durumu
1	SPORTİF OLTA BALIKÇILIĞI	Gölet çevresi	Yapılmamış
2	PİKNIK	Göletin doğusu Çınarlı yolun doğusu	Yapılmış
3	ATLI DOĞA YÜRÜYÜŞÜ	Çınarlı yol Göletin güneybatısı	Yapılmamış
4	DOĞA FOTOĞRAFÇILIĞI	Gölet çevresi Çınarlı Yol	Yapılmamış
5	BİSİKLETLE GEZİNTİ	Çınarlı yol	Yapılmamış
6	KAMPİNG	Göletin güneybatısı ve doğusu	Yapılmamış

Gölbaşı Göleti ve çevresinde iki adet c tipi mesire alanı mevcut bulunmaktadır (Şekil 3.19). Alanda planlaması yapılmış tek rekreasyonel aktivitedir. Bununla birlikte alanda sportif olta balıkçılığı (Şekil 3.20), atlı doğa yürüyüşü (Şekil 3.18), doğa fotoğrafçılığı (Şekil 3.17), bisikletle gezinti ve kamping yapılmaktadır. Dudaklı Köyü'nde bulunan tarihi çınar ağacı Gölbaşı Göleti için bir kültürel değer ve fırsattır.

Kestel Belediyesi'nin "Planlanan Projeler" kapsamında bir "Gölbaşı Gençlik Kampı" projesi bulunmaktadır. Ancak mevcutta kamping için bir planlama bulunmamaktadır.

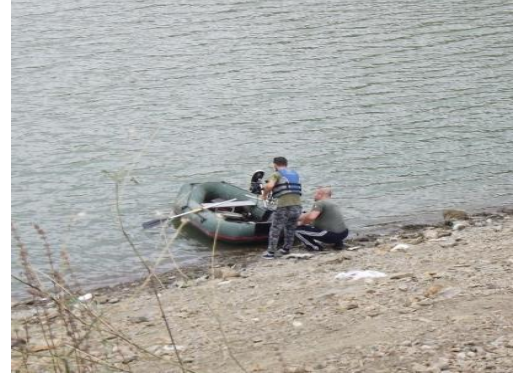
Şekil 3.17. Çınarlı Yol- Fotoğrafçılık
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

Şekil 3.18. Çınarlı Yol-Atla Gezinti
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

Şekil 3.19. C tipi mesire alanı
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

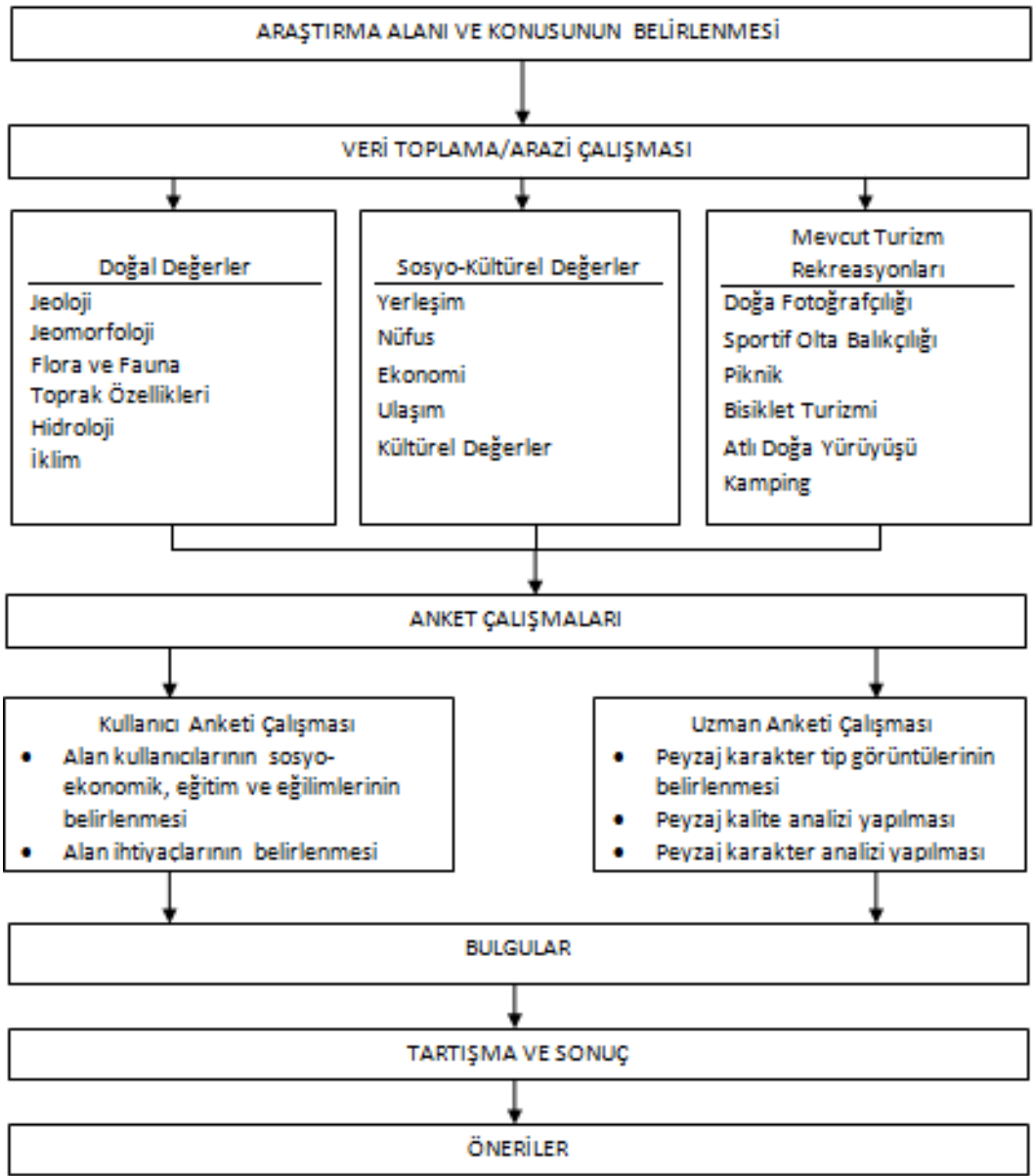

Şekil 3.20. Gölbaşı Göleti Balık Tutma
(Fotoğraf: Elif ADIGÜZEL 2018)

3.2. Yöntem

Araştırma boyunca yapılan çalışmaları; konu ve konum ile ilgili harita ve literatür incelemesi, arazide gözlem çalışmaları ve anket çalışmaları şeklinde üç ana başlığa ayırmak mümkündür (Şekil 3.21).

Araştırma kapsamında yapılan anket çalışması iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama alanı kullanan köy sakinleri ile rekreasyon kullanıcılarına yapılan, mevcut rekreasyonel ve turistik kullanımları belirleyen, kullanıcı istek ve beklentilerini öğrenmek için yapılmış kullanıcı anketidir.

Şekil 3.21. Araştırma yönteminin aşamaları

Kullanıcı anketleri 17 sorudan meydana gelmektedir. Farklı sebeplerle farklı zamanlarda alanda bulunan kullanıcılara; alanın demografik özelliklerini, alanın kullanım sıklığını, öneri ve şikayetlerini ifade edebilecekleri sorulardan oluşmaktadır. Anket çalışmasının örneklem büyüklüğü ana kütle büyüklüğü bilinmediği için aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır (Özdamar 2013).

$$n = t^2 pq / d^2$$

formülde:

n: Örneklem büyüklüğü

p: İlgilenilen olayın görülme olasılığı (gerçekleşme olasılığı)

q: 1-p (ilgilenilen olayın görülmemesi olasılığı)

d: kabul edilen \pm örnekleme hata oranı

t: belirli bir anlamlılık düzeyinde, serbestlik derecesine göre t tablosu kritik değeri

Buna göre:

$$p: 0,10$$

$$q: 0,90 (1-0,10)$$

$$t: 1,96$$

$$d: 0,05$$

$$n = (1,96)^2(0,10 \times 0,90) / (0,05)^2$$

$$n = 3,84 (0,09) / 0,0025$$

$$n = 0,346 / 0,0025$$

$$n = 138$$

Bu formül doğrultusunda Gölbaşı Göleti ve çevresi için örneklem büyüklüğü minimum 138 adet olarak belirlenmiş ve 140 adet anket yapılmıştır.

Çalışma alanında, ziyaretçi profilini (sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel yapılarını) ve eğilimlerini (zamanı nasıl değerlendirdikleri, rekreasyon sıklıkları, tercih ettikleri rekreasyonel alanları, tercih nedenleri, vb.) belirlemek amacıyla anketler ziyaretçilere bire bir uygulanmıştır (EK 1). Anketlerin değerlendirilmesinde "SPSS 22" istatistik paket programı kullanılmıştır (Roovers ve ark. 2003; Akten 2003; Müderrisoğlu ve Uzun 2004). Analizlerde sayı yüzde dağılımları alınmıştır (Elinç 2011). Parametrelere frekans analizi yapılmıştır.

Araştırma yönteminin 2. aşamasında görsel kalite analizi yapılmıştır. Bu amaçla Daniel and Boster (1976), tarafından görsel kalite değerlendirmesi için geliştirilen Manzara Güzelliği Değerlendirme Yöntemi (Scenic Beauty Estimation Method) kullanılmıştır (Bergen ve ark. 1995; Clay and Daniel 2000; Clay and Smidt 2004). Bu yöntemden yola çıkarak De La Fuente ve ark. (2006), Acar ve Kurdoğlu (2005), Clay and Daniel (2000), Bergen *et al.*(1995), Clay and Smidt (2004), Tahvanainen ve ark. (2001), Arriaza ve ark. (2004), Habron (1998), Meitner (2004) ve Bulut (2006)'nın yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılmıştır (Elinç 2011). Ayrıca Düzgüneş (2015) ve Kiroğlu (2007) çalışmalarından faydalanılarak alanın peyzaj görsel kalitesi analizi değerlendirmeye alınmıştır.

Bunun için yıl boyunca ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde alanda yapılan fotoğraf çekimleri ile toplam 400 adet görsel materyal elde edilmiştir. Çalışma alanı, arazi gözlem çalışmaları sonucunda genel silüet, yarı doğal peyzaj, göl peyzajı, kırsal yol peyzajı, dağ peyzajı, kültürel peyzaj ve tarım peyzajı olmak üzere 7 peyzaj karakterine ayrılmış ve her bir peyzaj karakteri için 4 er adet fotoğraf seçilmiş ve anketler uygulanmıştır.

Görsel kalite analizi 40 kişiden (5 Peyzaj Yüksek Mimarı, 5 Peyzaj Mimarı, 5 Mimar, 5 Mühendis, 5 iktisatçı, 5 Fotoğraf Sanatçısı, 10 Peyzaj Mimarlığı Akademisyen Üyesi) oluşan farklı meslek disiplinlerine dahil bir uzman gruba interaktif olarak "Google Anket" programı yardımıyla 3 bölümden oluşan foto-anket çalışması yapılmıştır.

İlk olarak peyzaj karakter tiplerine uygun olarak ayrılan her 4 fotoğraf uzman grubu tarafından değerlendirilerek peyzaj karakter tipini en iyi yansıtan fotoğraf çoğunluk kararına göre belirlenmiştir (EK 2).

Daha sonra peyzaj karakterlerini temsil eden fotoğraflar yine aynı uzman gruba görsel kalite bileşenleri (doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen, güven, manzara güzelliği ve rekreasyon değeri) doğrultusunda ve 5'li Likert ölçeğinde -2 ile +2 (en düşük -2, en yüksek +2 olacak şekilde puanlamaları istenmiştir.) aralığında sorgulanmıştır (Çizelge 3.2).

Çizelge 3.2. Alan için belirlenen peyzaj karakter parametreleri ve bunlara karşılık gelen soru ve puanlama (Kıroğlu 2007)

Parametreler	Soru ve puanlama
Doğallık	Görüntüyü doğal manzara özelliklerinden uzaklaştıracak yapay unsurlar mevcutsa düşük puan veriniz.
Çeşitlilik	Görüntünün çok sayıda birbirinden farklı unsura sahip olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan ve az sayıda farklı unsura sahipse düşük bir puan veriniz.
Uyum	Görüntüde geri kalan peyzaj unsurları ile bütünleşmemiş yabancı unsurlar varsa düşük bir puan veriniz.
Açıklık	Görüntüyü yorumlarken akıl karıştırıcı veya zor olduğunu düşünüyorsanız düşük bir puan veriniz.
Perspektif	Görüntünün geniş ya da panoramik bir perspektif olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan veriniz.
Bakım	Görüntünün bakımsız olduğunu düşünüyorsanız düşük bir puan veriniz.
Düzen	Görüntüdeki peyzaj öğelerinin (su, flora, fauna, donatılar vb) düzenli bir şekli olduğunu veya görüntünün düzenli öğelere ve/veya net düzenlemelere sahip olduğunu düşünüyorsanız yüksek bir puan veriniz.
Güven	Görüntünün bileşenlerinin riskleri veya tehlikeleri çağrıştırdığını algıyorsanız düşük bir puan, konuksever, tehlikesiz ve emin bir görünüş sunarsa yüksek bir puan veriniz.
Manzara güzelliği	Görüntüye manzara güzelliğine göre bir puan veriniz.
Rekreasyonel değer	Görüntüdeki yerin herhangi bir rekreasyonel kullanıma uygun olduğunu algılıyorsanız yüksek bir puan veriniz.

Foto-anketin son aşamasında ise, uzman gruba peyzaj karakterini oluşturan ana bileşenleri (su kaynağı tipi, su oranı, bitki örtüsü ile kaplı alan, bitki örtüsünün tipi, topoğrafyanın tipi, doğallık derecesi, pozitif insan yapımı elementler, negatif insan yapımı elementler, renk çeşitliliği, baskın görünüş, doku, kitle-boşluk oranı) 1 ile 4 arasında puanlama yaptırılarak seçilen görselin (Çizelge 3.3), peyzaj karakter tiplerine göre etkin bileşenleri belirlenmiş ve peyzaj özellikleri analiz edilmiştir (EK 3).

Çizelge 3.3. Peyzaj karakterini oluşturan ana bileşenler ve puan tablosu (Kıroğlu 2007)

PEYZAJ NİTELİKLERİ	PUANLAMA			
	1	2	3	4
Su				
SU KAYNAĞI TİPİ	Su yok	Nehir	Göl	Baraj
SU ORANI	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
Bitki örtüsü				
BİTKİ ÖRTÜSÜ İLE KAPLI ALAN	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN TİPİ	Çıplak alan	Ot&çalı	Ağaç&çalı	Orman
Topoğrafya				
TOPOĞRAFYANIN TİPİ	Düz	Engeli	Dağlık	Çok dağlık
Doğallık				
DOĞALLIK DERESESİ	Doğal olmayan	Yarı-doğal	Doğala yakın	Doğal
Kültürel elemanlar				
POZİTİF İNSAN YAPIMI ELEMENTLER	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
NEGATİF İNSAN YAPIMI ELEMENTLER	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
Renk				
RENK ÇEŞİTLİLİĞİ	1 renk	2 renk	3-5 renk	Çok renkli
Kompozisyon				
BASKIN GÖRÜNÜŞ	Baskın öge yok			Baskın öge var
Tekstür (DOKU)	Hafif	Orta	Kaba	Çok yoğun
Algılanabilirlik				
KTLE-BOŞLUK ORANI	Çok zayıf	Zayıf	Orta	Net

Verilerin değerlendirilmesinde "IBM SPSS 22" istatistik paket programı kullanılmıştır. Analizlerde ise ortalama değer alınarak ikili korelasyon ve Spearman sıra farkları korelasyon testleri kullanılmıştır.

4. BULGULAR

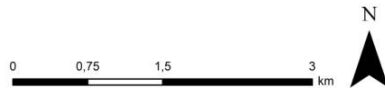
4.1. Yapılan Çalışmalar

4.1.1. Çalışma alanının konumu

GÖLBAŞI GÖLETİ VE ÇEVRESİ ÇALIŞMA ALAN SINIRI

- Çalışma Alanı
- Yerleşim Merkezi

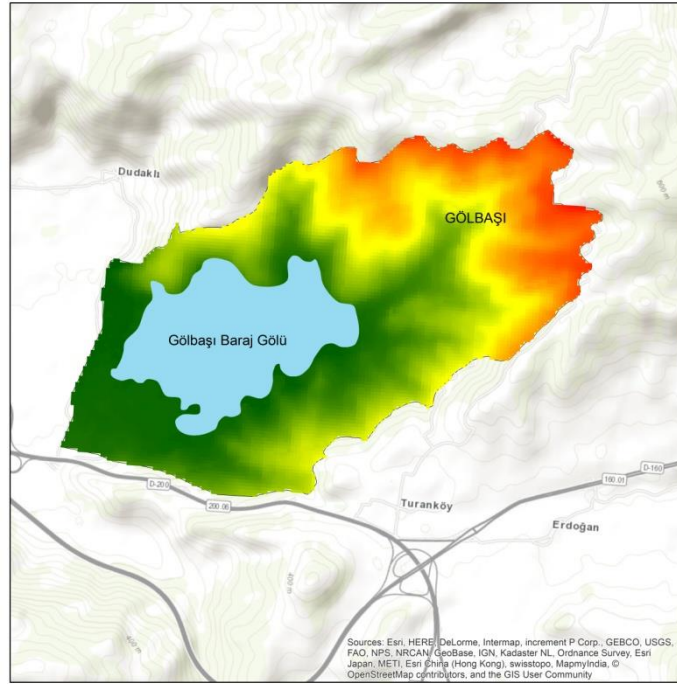

Şekil 4.1. Gölbaşı Göleti ve çevresi çalışma alan sınırı (HGK'dan alınan 1/25000'lik topoğrafik harita ile 2018 CORINE verilerinden üretilmiştir.)

4.1.2. Alanın doğal peyzaj özellikleri

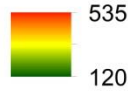
Çalışma alanının doğal yapısı, peyzajı oluşturan doğal bileşenler olan yükseklik grupları, hidrolojik yapısı, toprak özellikleri, flora ve faunası, jeolojik ve jeomorfolojik verileri ışığında incelenmiştir. Kullanılan haritalar HGK'dan alınan 1/25 000 ölçekli topoğrafik harita ve 2018 CORINE verilerinden elde edilmiştir.

Topoğrafik özellikler; Gölbaşı Göleti Havzasının güneybatı kesimlerinden başlayarak kuzeydoğu yönünde dağları yükselmektedir. Göl ve yakın çevresinde 120-200m civarında olan yükselti köy yerleşimine gidildikçe artmaktadır (Şekil 4.2).

GÖLBAŞI GÖLETİ VE ÇEVRESİ YÜKSEKLİK GRUPLARI HARİTASI

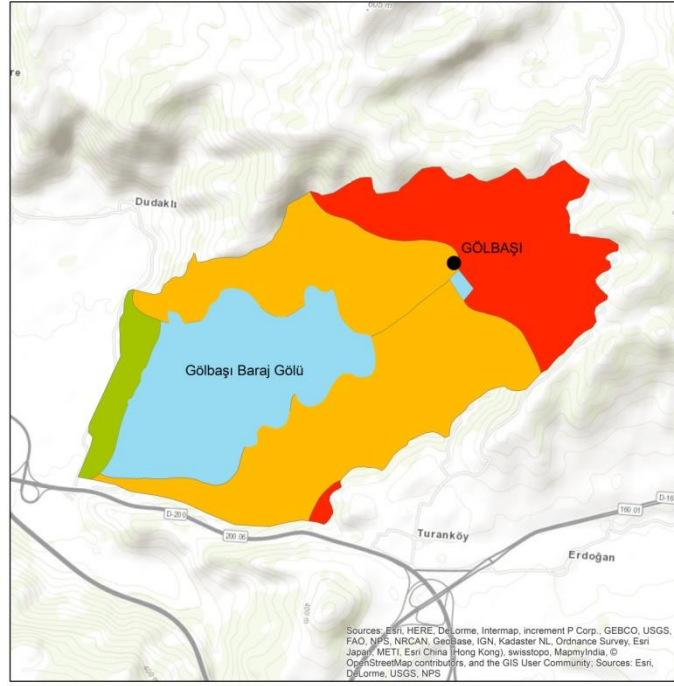
YÜKSELTİ BASAMAKLARI

● Yerleşim Merkezi

Şekil 4.2. Gölbaşı Göleti ve çevresi yükseklik grupları haritası (HGK'dan alınan 1/25 000'lik topoğrafik harita ile 2018 CORINE verilerinden üretilmiştir.)

GÖLBAŞI GÖLETİ VE ÇEVRESİ BÜYÜK TOPRAK GRUPLARI HARİTASI

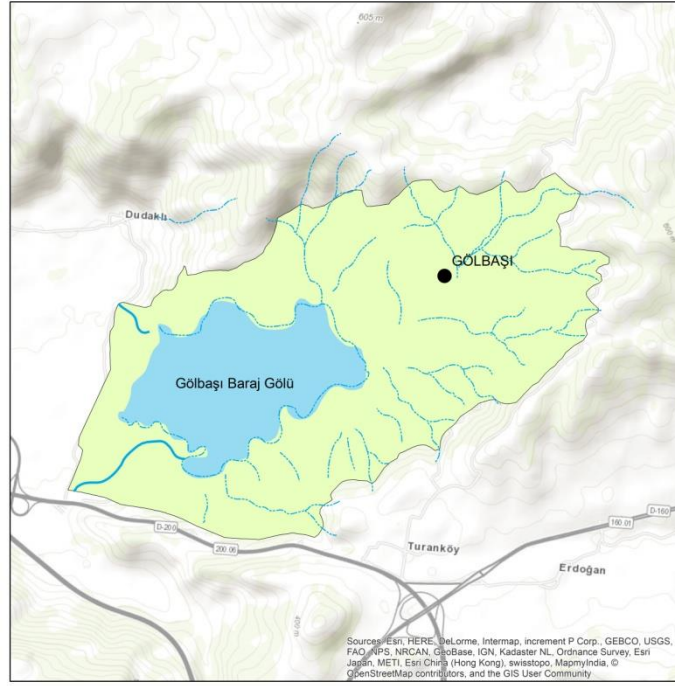
- Alüvyal Topraklar
- Kahverengi Orman Toprakları
- Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları
- Göl
- Yerleşim Merkezi

0 0.5 1 2 km

Şekil 4.3. Gölbaşı Göleti ve çevresi büyük toprak grupları haritası (HGK'dan alınan 1/25 000'lik topoğrafik harita ile 2018 CORINE verilerinden üretilmiştir.)

Gölbaşı Göleti ve çevresinde 3 ana toprak çeşidi vardır. Kahverengi orman toprakları, kireçsiz kahverengi orman toprakları ve alüvyal topraklardır (Şekil 4.3).

GÖLBAŞI GÖLETİ VE ÇEVRESİ HİDROLOJİ HARİTASI

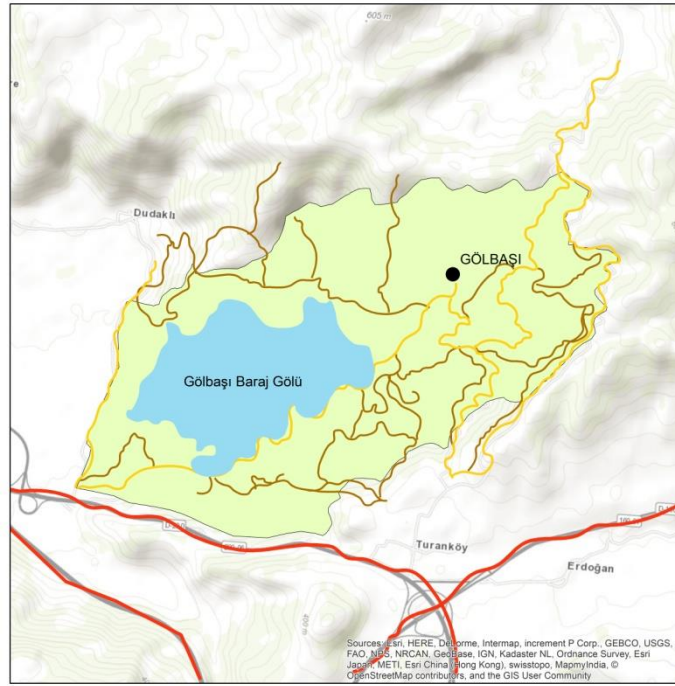
- Dere
- Kuru Dere
- Göl
- Yerleşim Merkezi

0 0.5 1 2 km

Şekil 4.4. Gölbaşı Göleti ve çevresi hidroloji haritası (HGK'dan alınan 1/25 000'lik topoğrafik harita ile 2018 CORINE verilerinden üretilmiştir.)

Gölbaşı Göleti, Nilüfer Çayı'nın yan kolu olan Aksu deresinden beslenmektedir.

GÖLBAŞI GÖLETİ VE ÇEVRESİ ULAŞIM HARİTASI

- Ana Yol
- Ara Yol
- Patika
- Yerleşim Merkezi

0 0.5 1 2 km

Şekil 4.5. Gölbaşı Göleti ve çevresi ulaşım haritası (HGK'dan alınan 1/25 000'lik topoğrafik harita ile 2018 CORINE verilerinden üretilmiştir.)

Turanköy ile arası 2 km, Dudaklı Köyü ile 1,8 km'dir (Şekil 4.5).

4.2. Gölbaşı Göleti ve Çevresinde Yapılan Kullanıcı Anketleri

Bu anket ile kullanıcıların alanı kullanım durumu, alandan istek ve beklentilerini ölçen farklı zamanlarda olmak üzere toplam 140 kişiye kullanıcı anketi uygulanmıştır. %70,7'si erkek olan kullanıcıların, %30,7'si 36-45 yaş aralığında olup %17,9'u öğrenci ve %17,1'i esnaftır (Çizelge 4.1).

Çizelge 4.1. Kullanıcıların demografik özellikleri

Demografik Özellikler	Katılımcılar	N(140)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	41	29,3
	Erkek	99	70,7
Yaş	15-25	30	21,4
	26-35	40	28,6
	36-45	43	30,7
	45-55	20	14,3
	55-65	4	2,9
	65 ve üzeri	1	0,7
	Meslek	İşçi	17
Memur		16	11,4
Esnaf		24	17,1
Öğrenci		25	17,9
Ev Hanımı		14	10
Emekli		10	7,1
Çalışmıyor		8	5,7
Çiftçi		8	5,7
Serbest Meslek		2	1,4
Özel Sektör		16	11,4
Öğrenim Durumu		Okuma - Yazma Bilmiyor	1
	İlkokul	23	16,4
	Ortaokul	39	27,9
	Lise	28	20
	Üniversite	46	32,9
	Yüksekokul	3	2
	Master / Doktora	0	0
Medeni Durum	Evli	77	55
	Bekar	63	45
Gelir	0-1000tl	41	29,3
	1000-2000tl	52	37,1
	2000-5000tl	42	30
	5000tl ve üzeri	5	3,6

Kullanıcıların %51,4'ü alana daha önce gelmiş kişilerdir. %82,1'i özel araç ile gelmekte, %25,7'si Nisan-Mayıs-haziran aylarında Gölbaşı'na gelmeyi tercih etmektedirler. Ankete katılan kullanıcıların %70'i ise burada kalmak istememektedir (Çizelge 4.2).

Çizelge 4.2. Kullanıcıların rekreasyon sıklığı ve alana geliş biçimleri

		Seçenekler	N(140)	Yüzde(%)
Daha önce gelinmesi		Evet	72	51,4
		Hayır	68	48,6
Geliş Sıklığı		Ayda 1 defa	9	6,4
		Ayda 2 defa	13	9,3
		Ayda 3 defa	11	7,9
		Yılda 1 defa	6	4,3
		Yılda 3 defa	22	15,7
		Yılda 5 defadan fazla	11	7,9
	Gelinen Aylar		Eylül - Ekim	8
		Kasım	2	1,4
		Aralık - Ocak	2	1,4
		Şubat - Mart	10	7,1
		Nisan - Mayıs - Haziran	36	25,7
		Temmuz - Ağustos	14	10
Araç		Yaya	1	0,7
		Özel Araç	115	82,1
		Taksi	0	0
		Otobüs	0	0
		Minibüs	24	17,1
Kimlerle Gelindiği		Yalnız	8	5,7
		Aileyle	75	53,6
		Arkadaşlar ile	55	39,3
		Okulla	0	0
		Turlarla	0	0
		Diğer	2	1,4
Konaklama İsteği		Evet	39	27,9
		Hayır	98	70

Kullanıcılara turistik etkinlik için ne tür alanları tercih ettikleri önem sırasına göre 3 alan sorulduğunda %21,4 oranında birinci tercihleri göller ve çevresi, %16,4 oranında ikinci tercihleri orman kenarı alanlar ve %11,4 oranında ise üçüncü tercihleri ormanlık alanlar olmuştur.

Kullanıcılara rekreasyon için Gölbaşı gölet ve çevresini tercih etme nedenlerinden önem sırasına göre alanlardan 3 tanesini seçmeleri istendiğinde, %33,6'sı coğrafik ve topoğrafik oluşum, %28 zengin bitki örtüsü/yaban hayatı, %23 ulaşımın kolay olması şeklinde olmuştur.

Kullanıcılara rekreasyon için Gölbaşı gölet ve çevresinde zamanlarını nasıl değerlendirdiklerine dair önem sırasına göre etkinliklerden 3 tanesini seçmeleri istendiğinde, %36,4'ü manzarayı seyretmek, %22,9'u zirai, tarımsal gösteriler, %11,7'si kırsal faaliyetler (yayla şenlikleri) ve manzarayı seyretmek şeklinde cevaplamışlardır.

Kullanıcılara rekreasyon için Gölbaşı gölet ve çevresinde zamanlarını geçirirken fark ettikleri eksikler ve sorunların neler olduğunu önem sırasına göre ilk 3 tanesini seçmeleri istendiğinde, %29,3'ü otopark yetersiz ve trafik düzensiz, 2. tercih olarak kullanıcıların %31,4'ü yaya yollarının yetersiz olduğunu, %24,3'ü ise 3. tercih olarak başıboş köpek yoğunluğunun bir sorun olduğunu belirtmişlerdir.

Son olarak buradaki manzara güzelliğinin önemli olup olmadığı sorulduğunda; katılımcıların %73,6'sı önemli olduğunu, %20'si önemsiz olduğunu ve %6,4'ü bu konuda bir fikri olmadığını belirtmiştir.

4.3.Gölbaşı Göleti ve Çevresinde Yapılan Görsel Peyzaj Kalite Analizleri

Gölbaşı Göleti ve yakın çevresinin görsel peyzaj kalitesini değerlendirmek amacıyla görsel kalite ve peyzaj karakter analizleri yapılmıştır.

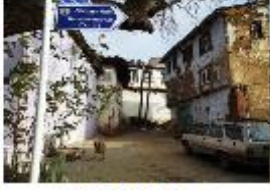

Araştırmanın peyzaj görsel kalite değerlendirmesi aşaması 3 ana kısımdan ve 5 ayrı analizden oluşmuştur. Farklı meslek disiplinlerine üye, seçilmiş uzman gruplar

tarafından yapılmış olan foto-anketler ile alanın görsel kalite kriterleri ve karakter bileşenleri ayrı ayrı sorgulanmış daha sonra birbirleri ile ilişkilendirilip Gölbaşı Göleti ve çevresinin görsel kalite değeri irdelenmiştir.

İlk aşamada alan mevcut fiziksel özelliklerinden faydalanılarak karakter tiplerine göre ayrılmış (genel siluet, yarı doğal peyzaj, göl peyzajı, kırsal yol peyzajı, dağ peyzajı, kültürel peyzaj, tarımsal peyzaj), her bir peyzaj karakter tipine uygun olacak şekilde alanı temsil eden dörder fotoğraf seçilmiş ve uzman grubundan belirtilen peyzaj karakter tipinin özelliklerini en iyi yansıttığını düşündükleri fotoğrafı seçmeleri istenmiştir. Yapılan seçimler doğrultusunda en yüksek yüzdeye sahip olan fotoğraflar araştırmanın diğer kısımlarında peyzaj karakter tipinin temsil fotoğrafı olarak kullanılmıştır (Çizelge 4.3).

Genel siluet karakter tipinde GS-2 %45, yarı doğal peyzaj tipinde YDP-2 %42, göl peyzajı tipinde GP-2 %35, kırsal yol peyzajı tipinde KYP-1 %37, dağ peyzajı tipinde DP-1 %50, kültürel peyzaj tipinde KP-1 %72 ve tarımsal peyzaj tipinde TP-1 %40 olarak peyzaj karakter tipini temsil eden fotoğraflar olmuşlardır.

Çizelge 4.3. Peyzaj karakter tipleri için belirlenen fotoğraflar ve seçilme yüzdeleri

Genel Silüet (GS)				
	GS-1 %10	GS-2 %45	GS-3 %30	GS-4 %15
Yarı Doğal Peyzaj (YDP)				
	YDP-1 %25	YDP-2 %42	YDP-3 %18	YDP-4 %15
Göl Peyzajı (GP)				
	GP-1 %30	GP-2 %35	GP-3 %15	GP-4 %20
Kırsal Yol Peyzajı (KYP)				
	KYP-1 %37	KYP-2 %22,5	KYP-3 %18	KYP-4 %22,5
Dağ Peyzajı (DP)				
	DP-1 %50	DP-2 %15	DP-3 %12	DP-4 %23
Kültürel Peyzaj (KP)				
	KP-1 %72	KP-2 %15	KP-3 %5	KP-4 %8
Tarım Peyzajı (TP)				
	TP-1 %40	TP-2 %25	TP-3 %7	TP-4 %28

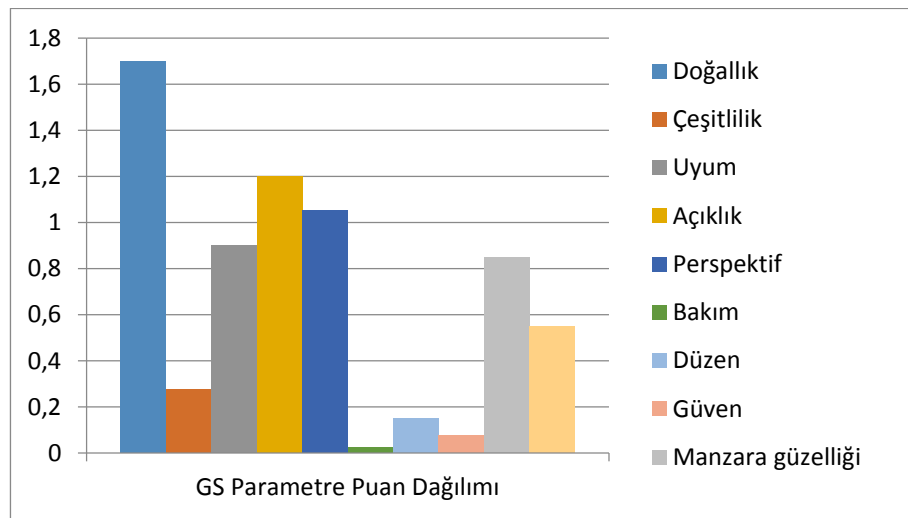
4.3.1. Peyzaj Karakter Tiplerinin Görsel Kalite Puanları

Genel silüet tipini temsil eden görüntüde, doğallık parametresi en yüksek ortalamaya sahip olmuştur (M=1.7). Rekreatyoneel değer ve düzen parametreleri bunu takip eden değerler olurken, en düşük puanı karmaşıklık parametresinin aldığı görülmüştür. (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. GS'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	1,7	58	0,5164
Çeşitlilik	40	0,275	11	1,10911
Uyum	40	0,9	36	1,15025
Açıklık	40	1,2	48	0,91147
Perspektif	40	1,05	42	1,10824
Bakım	40	0,025	1	1,40484
Düzen	40	0,15	6	1,23101
Güven	40	0,075	3	1,26871
Manzara güzelliği	40	0,85	34	1,27199
Rekreatyoneel değer	40	0,55	22	1,19722

Genel silüetin görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.6'de verilmiştir.

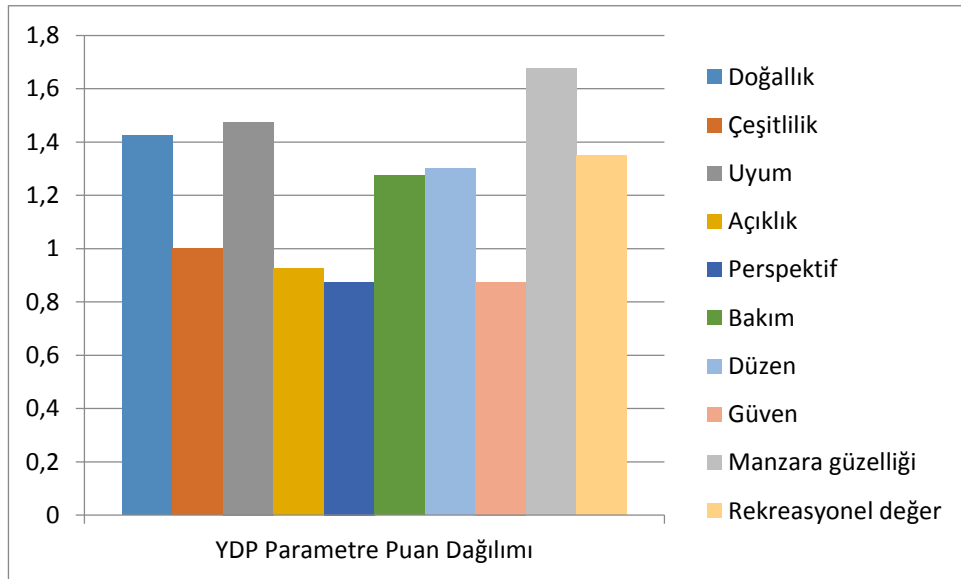
Şekil 4.6. GS'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

Yarı doğal peyzaj tipini temsil eden görüntüde, en yüksek ortalamaya manzara güzelliğinin (M=1,675) sahip olduğu bunu uyum ve doğallık parametreleri takip etmiştir. En düşük ortalamayı ise, perspektif ve güven parametreleri almıştır (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.5. YDP'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	1,425	57	0,74722
Çeşitlilik	40	1	40	0,96077
Uyum	40	1,475	59	0,71567
Açıklık	40	0,925	37	0,82858
Perspektif	40	0,875	35	0,91111
Bakım	40	1,275	51	0,93336
Düzen	40	1,3	52	0,75786
Güven	40	0,875	35	0,93883
Manzara güzelliği	40	1,675	67	0,52563
Rekreasyonel değer	40	1,35	54	0,69982

Yarı doğal peyzajın görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.7'de verilmiştir.

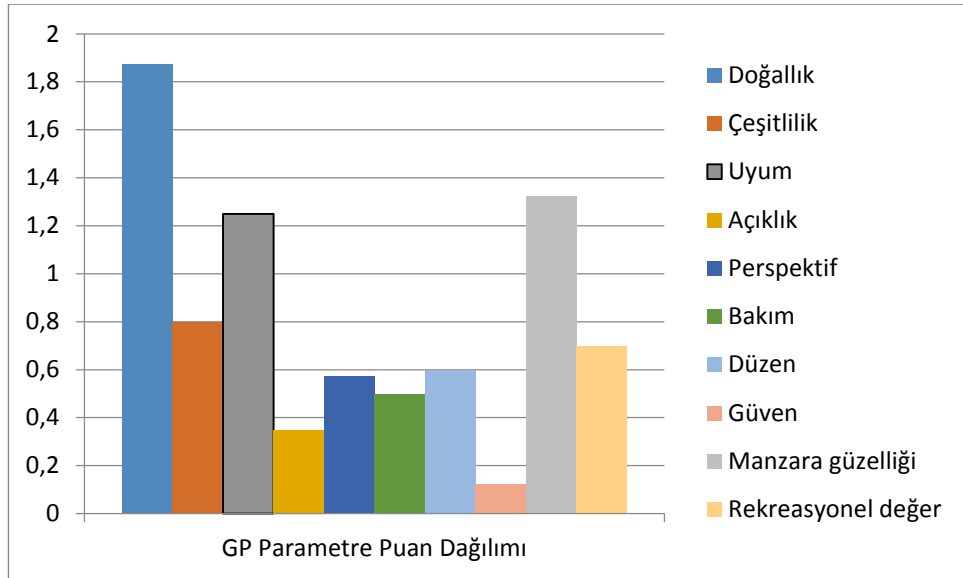
Şekil 4.7. YDP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

Göl peyzajı tipini temsil eden görüntüde, en yüksek ortalamaya doğallık parametresi (M=1,875) sahip olmuştur ve bunu manzara güzelliği parametresi takip etmiştir. En düşük ortalamayı ise güven parametresi almıştır (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6. GP'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	1,875	75	0,33493
Çeşitlilik	40	0,8	32	1,01779
Uyum	40	1,25	50	0,83972
Açıklık	40	0,35	14	1,21
Perspektif	40	0,575	23	1,1522
Bakım	40	0,5	20	1,03775
Düzen	40	0,6	24	1,12774
Güven	40	0,125	5	1,24422
Manzara güzelliği	40	1,325	53	0,88831
Rekreasyonel değer	40	0,7	28	1,2237

Göl peyzajının görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.8'da verilmiştir.

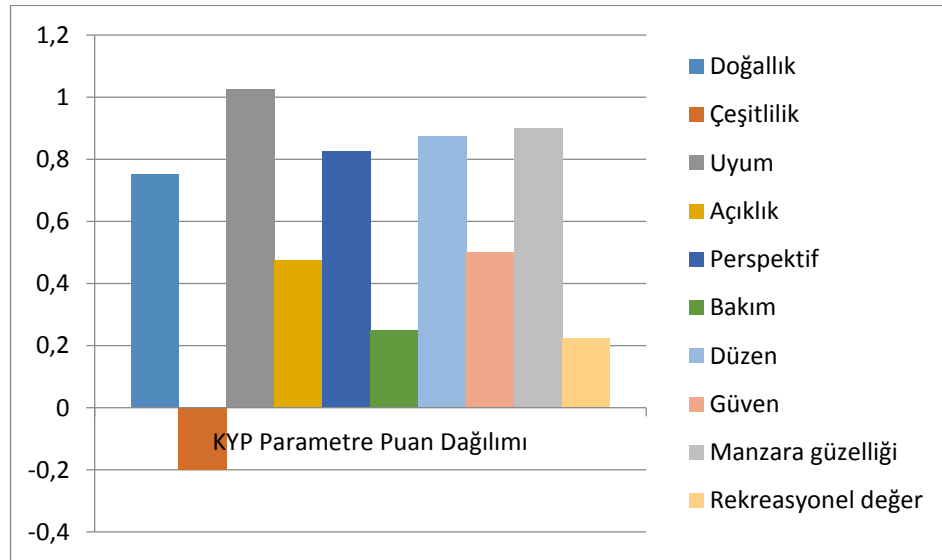
Şekil 4.8. GP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

Kırsal yol peyzajı tipini temsil eden görüntüde, en yüksek ortalamaya uyum parametresi (M=1,025) sahip olmuştur ve bu parametreyi manzara güzelliği, perspektif ve düzen parametreleri takip etmiştir. En düşük ortalamayı ise çeşitlilik parametresi almıştır (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7. KYP'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	0,75	30	1,08012
Çeşitlilik	40	-0,2	-8	1,1368
Uyum	40	1,025	41	1,14326
Açıklık	40	0,475	19	1,24009
Perspektif	40	0,825	33	1,1522
Bakım	40	0,25	10	1,21423
Düzen	40	0,875	35	1,18078
Güven	40	0,5	20	1,28103
Manzara güzelliği	40	0,9	36	1,31656
Rekreasyonel değer	40	0,225	9	1,27073

Kırsal yol peyzajının görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.9'da verilmiştir.

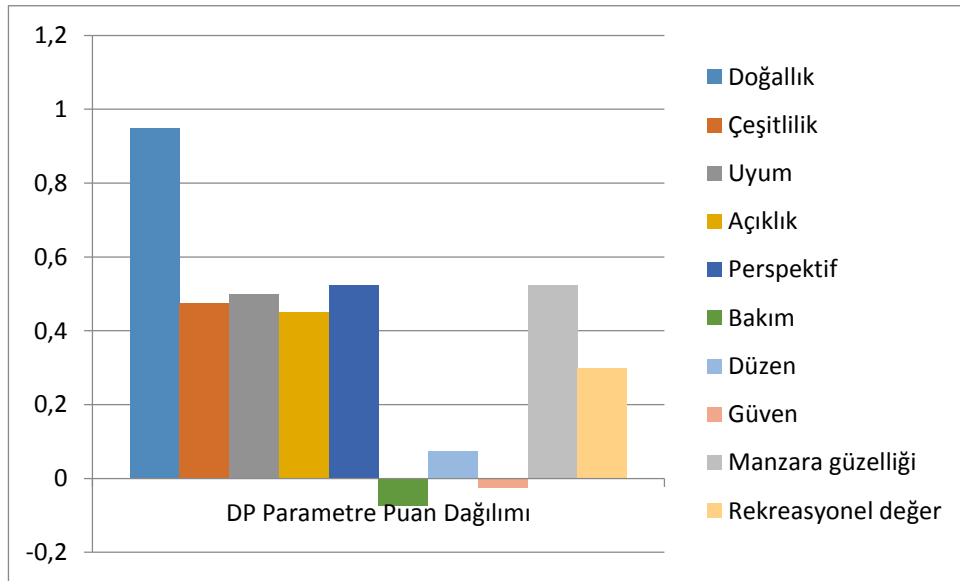
Şekil 4.9. KYP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

Dağ peyzajı tipini temsil eden görüntüde, en yüksek ortalama doğallık parametresi ($M=0,95$) sahip olmuştur ve bunu manzara güzelliği ve perspektif parametreleri takip etmiştir. En düşük ortalama ise bakım parametresi almıştır (Çizelge 4.8).

Çizelge 4.8. DP'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	0,95	38	1,03651
Çeşitlilik	40	0,475	19	1,17642
Uyum	40	0,5	20	1,24035
Açıklık	40	0,45	18	1,19722
Perspektif	40	0,525	21	1,19802
Bakım	40	-0,075	-3	1,18511
Düzen	40	0,075	3	1,09515
Güven	40	-0,025	-1	1,25038
Manzara güzelliği	40	0,525	21	1,10911
Rekreasyonel değer	40	0,3	12	1,18105

Dağ peyzajının görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.10'da verilmiştir.

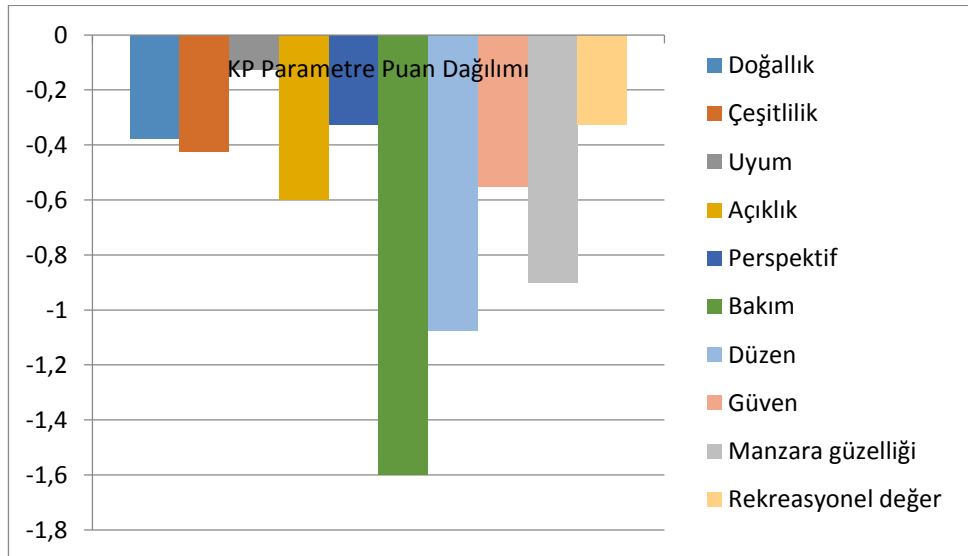
Şekil 4.10. DP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

Kültürel peyzaj tipini temsil eden görüntüde, en yüksek ortalamaya uyum parametresi ($M=-0,125$) sahip olmuştur ve bunu uyum parametresi takip etmiştir. En düşük ortalamayı ise bakım parametresi almıştır (Çizelge 4.9). Tüm parametreler eksi değer almıştır. Kültürel peyzaj tipi en düşük görsel kaliteye sahip peyzaj tipidir.

Çizelge 4.9. KP'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	-0,375	-24	1,49679
Çeşitlilik	40	-0,425	-17	1,25856
Uyum	40	-0,125	-5	1,41761
Açıklık	40	-0,6	-24	1,15025
Perspektif	40	-0,325	-13	1,09515
Bakım	40	-1,6	-64	0,74421
Düzen	40	-1,075	-43	0,99711
Güven	40	-0,55	-22	1,37654
Manzara güzelliği	40	-0,9	-36	1,12774
Rekreasyonel değer	40	-0,325	-13	1,22762

Kültürel peyzajın görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.11'de verilmiştir.

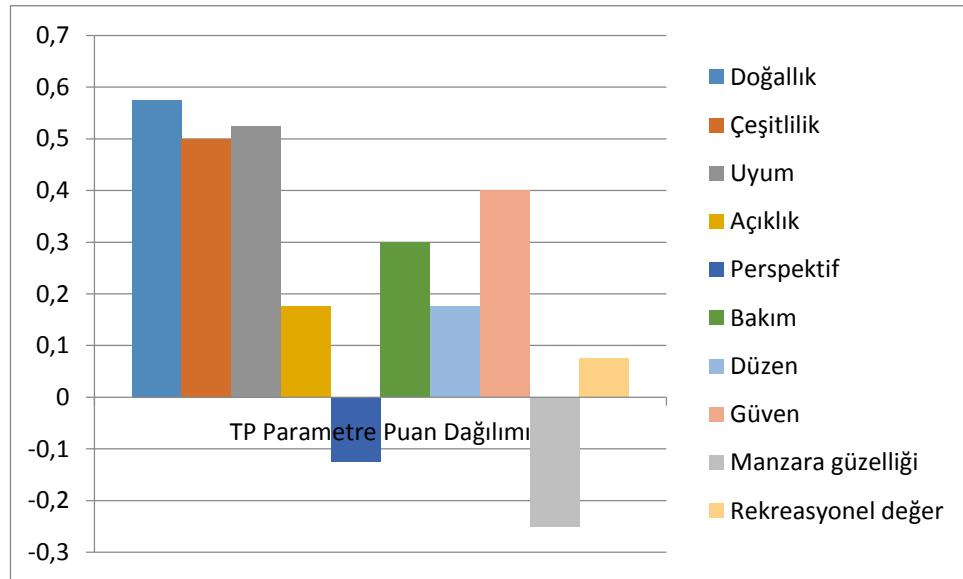
Şekil 4.11. KP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

Tarımsal peyzaj tipini temsil eden görüntüde, en yüksek ortalamaya doğallık parametresi (M=0,575) sahip olmuştur ve bunu uyum parametresi takip etmiştir. En düşük ortalamayı ise manzara güzelliği parametresi almıştır (Çizelge 4.10).

Çizelge 4.10. TP'nin görsel kalite parametreleri puanları

Parametreler	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
Doğallık	40	0,575	23	1,03497
Çeşitlilik	40	0,5	20	1,03775
Uyum	40	0,525	21	1,13199
Açıklık	40	0,175	7	1,1068
Perspektif	40	-0,125	-5	1,11373
Bakım	40	0,3	12	1,09075
Düzen	40	0,175	7	1,19588
Güven	40	0,4	16	0,87119
Manzara güzelliği	40	-0,25	-10	1,1266
Rekreasyonel değer	40	0,075	3	0,97106

Tarımsal peyzajın görsel kalite parametreleri puan dağılımı Şekil 4.12'da verilmiştir.

Şekil 4.12. TP'nin görsel kalite parametreleri puan dağılımı

4.3.2.Görsel Peyzaj Kalite Parametrelerinin Manzara Güzelliği ve Birbirleri ile İlişkileri

Görsel kalite analizinde peyzaj karakter tipini temsil eden görseller üzerinde peyzaj kalite parametreleri ve manzara güzelliği parametresi arasında Sperman's korelasyon testi uygulanmıştır.

Genel Siluet

Genel siluetin manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen, rekreasyonel değer) arasındaki ilişki istatistiki olarak çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$). Uyuma ($r=0,684$), açıklığa ($r=0,648$), perspektife ($r=0,506$), bakıma ($r=0,630$), düzene ($r=0,568$) ve rekreasyonel değere ($r=0,612$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Doğallık puanı ($r=0,356$) arttıkça da manzara güzelliği puanı arttığı saptanmıştır ($p<0,05$). Çeşitlilik ve güven parametreleri ile manzara güzelliği arasında istatistiki bir ilişki bulunamamıştır (Çizelge 4.11).

Çeşitlilik parametresinin uyum ($r=0,446$) ile, uyum parametresinin açıklık ($r=0,770$), perspektif ($r=0,505$), bakım ($r=0,590$), düzen ($r=0,680$) ve rekreasyonel değer ($r=0,620$) ile, açıklık parametresinin bakım ($r=0,492$), düzen ($r=0,442$) ve rekreasyonel değer ($r=0,461$) ile, Perspektif parametresinin bakım ($r=0,455$) ve rekreasyonel değer ($r=0,437$) ile bakım parametresinin düzen ($r=0,767$) ve rekreasyonel değer ($r=0,659$) ile ve düzen parametresinin güven ($r=0,468$) ve rekreasyonel değer ($r=0,496$) ile, güven parametresinin ise rekreasyonel değer ($r=0,472$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi olduğu belirlenmiş ($p<0,01$) ayrıca çeşitlilik parametresinin perspektif ($r=0,335$) ve düzen ($r=0,329$) ile, uyum parametresinin güven ($r=0,327$) ile ve açıklık parametresinin perspektif ($r=0,342$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11. GS'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	0,356*								
Çeşitlilik	0,302	-0,056							
Uyum	0,684**	0,031	0,446**						
Açıklık	0,648**	0,125	0,292	0,770**					
Perspektif	0,506**	0,202	0,335*	0,505**	0,342*				
Bakım	0,630**	0,225	0,274	0,590**	0,492**	0,455**			
Düzen	0,568**	0,022	0,329*	0,680**	0,442**	0,31	0,767**		
Güven	0,309	0,051	0,283	0,327*	0,27	0,216	0,644**	0,468**	
Rekreasyonel değer	0,612**	0,067	0,204	0,620**	0,461**	0,437**	0,659**	0,496**	0,472**

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yarı Doğal Peyzaj

Yarı doğal peyzajın manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (açıklık, bakım, güven) arasındaki ilişki istatistiki olarak çok önemli bulunmuştur ($p < 0,01$). Açıklığa ($r=0,471$), Bakıma ($r=0,435$) ve güvene ($r=0,471$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Düzen ($r=0,370$) ve rekreasyonel değer ($r=0,398$) parametrelerindeki artış da manzara güzelliğini arttırmaktadır ($p < 0,05$). Doğallık, çeşitlilik, uyum ve perspektif parametreleri ile manzara güzelliği arasında istatistiki bir ilişki bulunamamıştır (Çizelge 4.12).

Açıklık parametresinin perspektif ($r=0,413$), bakım ($r=0,498$), düzen ($r=0,553$) ile, bakım parametresinin düzen ($r=0,762$), güven ($r=0,515$) ile, düzen parametresinin güven ($r=0,422$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi olduğu belirlenmiştir ($p < 0,01$). Açıklık parametresinin güven ($r=0,323$) ile, bakım parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,348$) ile, düzen parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,351$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$) (Çizelge 4.12).

Çizelge 4.12. YDP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	-0,063								
Çeşitlilik	-0,003	0,081							
Uyum	0,214	0,29	0,219						
Açıklık	0,471**	0,011	0,108	0,303					
Perspektif	0,166	-0,216	0,022	0,254	0,413**				
Bakım	0,435**	-0,083	0,274	0,311	0,498**	0,252			
Düzen	0,370*	-0,076	0,224	0,276	0,553**	0,294	0,762**		
Güven	0,471**	-0,038	0,066	0,095	0,323*	0,079	0,515**	0,422**	
Rekreasyonel değer	0,398*	-0,197	0,016	0,24	0,281	0,234	0,348*	0,351*	0,26

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Göl Peyzajı

Göl peyzajının manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen, güven, rekreasyonel değer) arasındaki ilişki istatistiki olarak çok önemli bulunmuştur ($p < 0,01$). Uyuma ($r=0,691$), açıklığa ($r=0,624$), perspektife ($r=0,657$), bakıma ($r=0,491$), düzene ($r=0,490$), güvene ($r=0,554$) ve rekreasyonel değere ($r=0,556$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Doğallık ve çeşitlilik parametreleri ile manzara güzelliği arasında istatistiki bir ilişki bulunamamıştır (Çizelge 4.13).

Çeşitlilik parametresinin uyum ($r=0,614$), açıklık ($r=0,452$) ve bakım ($r=0,465$) ile, uyum parametresinin açıklık ($r=0,549$), perspektif ($r=0,594$), bakım ($r=0,512$), düzen ($r=0,493$), güven ($r=0,414$) ve rekreasyonel değer ($r=0,426$) ile, açıklık parametresinin perspektif ($r=0,765$), bakım ($r=0,535$), düzen ($r=0,505$), güven ($r=0,626$) ve rekreasyonel değer ($r=0,547$) ile, perspektif parametresinin bakım ($r=0,535$), düzen ($r=0,570$), güven ($r=0,420$) ve rekreasyonel değer ($r=0,676$) ile, bakım parametresinin düzen ($r=0,613$), güven ($r=0,590$) ve rekreasyonel değer ($r=0,588$) ile düzen parametresinin güven ($r=0,606$) ve rekreasyonel değer ($r=0,680$) ile ve güven parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,560$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi

olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Doğallık parametresinin uyum ($r=0,322$) ile, çeşitlilik parametresinin güven ($r=0,345$) ve rekresyonel değer ($r=0,373$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13. GP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	0,091								
Çeşitlilik	0,294	0,286							
Uyum	0,691**	0,322*	0,614**						
Açıklık	0,624**	0,273	0,452**	0,549**					
Perspektif	0,657**	0,142	0,265	0,594**	0,765**				
Bakım	0,491**	0,234	0,465**	0,512**	0,535**	0,535**			
Düzen	0,490**	0,163	0,246	0,493**	0,505**	0,570**	0,613**		
Güven	0,554**	0,172	0,345*	0,414**	0,626**	0,420**	0,590**	0,606**	
Rekreasyonel değer	0,556**	0,106	0,373*	0,426**	0,547**	0,676**	0,588**	0,680**	0,560**

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Kırsal Yol Peyzajı

Kırsal yol peyzajının manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (doğallık, uyum, perspektif, bakım, düzen, rekreasyonel değer) arasındaki ilişki istatistiki olarak çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$). Doğallığa ($r=0,512$), uyuma ($r=0,564$), perspektife ($r=0,455$), bakıma ($r=0,562$), düzene ($r=0,484$) ve rekreasyonel değere ($r=0,503$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Çeşitlilik ($r=0,322$), Açıklık ($r=0,360$) ve güven ($r=0,362$) parametrelerindeki artış da manzara güzelliği puanını arttırmıştır ($p<0,05$). Tüm parametreler manzara güzelliğinde etkilidir (Çizelge 4.14).

Doğallık parametresinin uyum ($r=0,672$), düzen ($r=0,417$) ve rekreasyonel değer ($r=0,464$) ile, çeşitlilik parametresinin uyum ($r=0,446$) ve rekreasyonel değer ($r=0,507$) ile, uyum parametresinin açıklık ($r=0,507$), bakım ($r=0,554$), düzen ($r=0,693$), güven

($r=0,510$) ve rekreasyonel değer ($r=0,577$) ile, açıklık parametresinin perspektif ($r=0,507$), bakım ($r=0,426$) ve güven ($r=0,389$) ile, perspektif parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,508$) ile, bakım parametresinin düzen ($r=0,658$), güven ($r=0,584$) ve rekreasyonel değer ($r=0,530$) ile, düzen parametresinin rekreasyonel değer ($0,448$) ile ve güven parametresinin rekreasyonel değer ($0,522$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Doğallık parametresinin çeşitlilik ($r=0,341$), açıklık ($r=0,344$) ve bakım ($r=0,355$) ile çeşitlilik parametresinin açıklık ($r=0,393$), perspektif ($r=0,373$) ve düzen ($r=0,367$) ile, açıklık parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,389$) ile ve güven parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,397$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 4.14).

Çizelge 4.14. KYP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	0,521**								
Çeşitlilik	0,322*	0,341*							
Uyum	0,564**	0,672**	0,446**						
Açıklık	0,360*	0,344*	0,393*	0,461**					
Perspektif	0,455**	0,244	0,373*	0,299	0,507**				
Bakım	0,562**	0,355*	0,278	0,554**	0,426**	0,185			
Düzen	0,484**	0,417**	0,367*	0,693**	0,212	0,106	0,658**		
Güven	0,362*	0,304	0,263	0,510**	0,411**	0,203	0,584**	0,397*	
Rekreasyonel değer	0,503**	0,464**	0,507**	0,577**	0,389*	0,508**	0,530**	0,448**	0,522**

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Dağ peyzajı

Dağ peyzajının manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen, rekreasyonel değer) arasındaki ilişki istatistiki olarak çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$). Doğallığa ($r=0,651$), çeşitliliğe ($r=0,637$), uyuma ($r=0,553$), açıklığa ($r=0,607$), perspektife ($r=0,642$), bakıma ($r=0,660$), düzene ($r=0,616$) ve rekreasyonel değere ($r=0,515$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Güven ($r=0,364$) parametresindeki artış da manzara güzelliği puanını arttırmıştır ($p<0,05$). Tüm parametreler manzara güzelliğinde etkilidir (Çizelge 4.15).

Doğallık parametresinin çeşitlilik ($r=0,586$), uyum ($r=0,762$), açıklık ($r=0,441$), bakım ($r=0,466$) ve düzen ($r=0,557$) ile, çeşitlilik parametresinin uyum ($r=0,713$), açıklık ($r=0,658$), perspektif ($r=0,538$), bakım ($r=0,604$), düzen ($r=0,605$) ve rekreasyonel değer ($r=0,408$) ile, uyum parametresinin açıklık ($r=0,706$), perspektif ($r=0,594$), bakım ($r=0,601$), düzen ($r=0,739$), güven ($r=0,418$) ve rekreasyonel değer ($r=0,421$) ile, açıklık parametresinin perspektif ($r=0,768$), bakım ($r=0,566$), düzen ($r=0,657$) ve rekreasyonel değer ($r=0,542$) ile, perspektif parametresinin bakım ($r=0,463$), düzen ($r=0,535$) ve rekreasyonel değer ($r=0,452$) ile, bakım parametresinin düzen ($r=0,769$), güven ($r=0,561$) ve rekreasyonel değer ($r=0,532$) ile, düzen parametresinin güven ($r=0,424$) ve rekreasyonel değer ($r=0,462$) ve düzen parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,565$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Doğallık parametresinin perspektif ($r=0,394$) ve rekreasyonel değer ($r=0,330$) ile, çeşitlilik parametresinin güven ($r=0,388$) ile, açıklık parametresinin güven ($r=0,313$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 4.15).

Çizelge 4.15. DP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	0,651**								
Çeşitlilik	0,637**	0,586**							
Uyum	0,553**	0,762**	0,713**						
Açıklık	0,607**	0,441**	0,658**	0,706**					
Perspektif	0,642**	0,394*	0,538**	0,594**	0,768**				
Bakım	0,660**	0,466**	0,604**	0,601**	0,566**	0,463**			
Düzen	0,616**	0,557**	0,605**	0,739**	0,657**	0,535**	0,769**		
Güven	0,364*	0,229	0,388*	0,418**	0,313*	0,148	0,561**	0,424**	
Rekreasyonel değer	0,515**	0,330*	0,408**	0,421**	0,542**	0,452**	0,532**	0,462**	0,565**

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Kültürel Peyzaj

Kültürel peyzajın manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen) arasındaki ilişki istatistiksel olarak çok önemli bulunmuştur ($p < 0,01$). Doğallığa ($r=0,611$), çeşitliliğe ($r=0,631$), uyuma ($r=0,482$), açıklığa ($r=0,449$), perspektife ($r=0,497$), bakıma ($r=0,431$) ve düzene ($r=0,481$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Rekreasyonel değer ($r=0,367$) parametresindeki artış da manzara güzelliği puanını arttırmıştır ($p < 0,05$). Güven parametresi ile manzara güzelliği arasında istatistiksel bir ilişki bulunamamıştır (Çizelge 4.16).

Doğallık parametresinin çeşitlilik ($r=0,626$), uyum ($r=0,711$), perspektif ($r=0,454$), bakım ($r=0,407$) ve düzen ($r=0,447$) ile, çeşitlilik parametresinin uyum ($r=0,544$), açıklık ($r=0,449$), perspektif ($r=0,626$) ve bakım ($r=0,548$) ile, uyum parametresinin açıklık ($r=0,461$), perspektif ($r=0,511$) ve düzen ($r=0,445$) ile, açıklık parametresinin perspektif ($r=0,587$) ile, perspektif parametresinin bakım ($r=0,411$) ile, bakım

parametresinin düzen ($r=0,498$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Doğallık parametresinin açıklık ($r=0,369$) ile, çeşitlilik parametresinin (düzen ($r=0,338$) ile, uyum parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,359$) ile, açıklık parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,334$) ile, bakım parametresinin güven ($r=0,336$) ile ve düzen parametresinin güven ($r=0,349$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 4.16).

Çizelge 4.16. KP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	0,611**								
Çeşitlilik	0,631**	0,626**							
Uyum	0,482**	0,711**	0,544**						
Açıklık	0,449**	0,369*	0,449**	0,461**					
Perspektif	0,497**	0,454**	0,626**	0,511**	0,587**				
Bakım	0,431**	0,407**	0,548**	0,289	0,222	0,411**			
Düzen	0,481**	0,447**	0,338*	0,445**	0,166	0,239	0,498**		
Güven	0,277	0,208	0,258	0,165	0,115	0,01	0,336*	0,349*	
Rekreasyonel değer	0,367*	0,308	0,204	0,359*	0,334*	0,157	0,268	0,225	0,175

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Tarımsal Peyzaj

Tarımsal peyzajın manzara güzelliği puanı ile görsel kalite parametreleri (uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen) arasındaki ilişki istatistiki olarak çok önemli bulunmuştur ($p<0,01$). Uyuma ($r=0,444$), açıklığa ($r=0,554$), perspektife ($r=0,478$), bakıma ($r=0,617$) ve düzene ($r=0,655$) verilen puan arttıkça manzara güzelliği puanı da artmıştır. Rekreasyonel değer ($r=0,392$) parametresindeki artış da manzara güzelliği puanını arttırmıştır ($p<0,05$). Doğallık, çeşitlilik ve güven parametreleri ile manzara güzelliği arasında istatistiki bir ilişki bulunamamıştır (Çizelge 4.17).

Doğallık parametresinin çeşitlilik ($r=0,446$) ve uyum ($r=0,486$) ile, çeşitlilik parametresinin uyum ($r=0,643$), perspektif ($r=0,496$) ve bakım ($r=0,415$) ile, uyum parametresinin açıklık ($r=0,601$), perspektif ($r=0,547$), bakım ($r=0,472$) ve düzen ($r=0,604$) ile, açıklık parametresinin perspektif ($r=0,643$), bakım ($r=0,439$), düzen ($r=0,517$) ve rekreasyonel değer ($r=0,457$) ile, perspektif parametresinin bakım ($r=0,541$) ve düzen ($r=0,541$) ile, bakım parametresinin düzen ($r=0,796$) ve rekreasyonel değer ($r=0,442$) ile çok önemli pozitif istatistiki ilişkisi olduğu belirlenmiştir ($p<0,01$). Doğallık parametresinin açıklık ($r=0,345$) ve rekreasyonel değer ($r=0,353$) ile, çeşitlilik parametresinin açıklık ($r=0,322$) ve düzen ($r=0,363$) ile, uyum parametresinin güven ($r=0,364$) ve rekreasyonel değer ($r=0,358$) ile, perspektif parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,388$) ile ve düzen parametresinin rekreasyonel değer ($r=0,382$) ile kısmen önemli bir pozitif istatistiki ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Çizelge 4.17).

Çizelge 4.17. TP'nin manzara güzelliği puanı ve görsel peyzaj kalite parametreleri arasındaki korelasyon

	Manzara güzelliği	Doğallık	Çeşitlilik	Uyum	Açıklık	Perspektif	Bakım	Düzen	Güven
Doğallık	0,306								
Çeşitlilik	0,143	0,446**							
Uyum	0,444**	0,486**	0,643**						
Açıklık	0,554**	0,345*	0,322*	0,601**					
Perspektif	0,478**	0,271	0,496**	0,547**	0,643**				
Bakım	0,617**	0,134	0,415**	0,472**	0,439**	0,541**			
Düzen	0,655**	0,157	0,363*	0,604**	0,517**	0,541**	0,796**		
Güven	0,084	0,037	0,04	0,364*	0,259	0,266	0,198	0,264	
Rekreasyonel değer	0,392*	0,353*	0,26	0,358*	0,457**	0,388*	0,442**	0,382*	0,254

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

4.3.3. Görüntülerin Ortalama Manzara Güzelliği ve Rekreatiyonel Değer Puanları

Görüntülerin manzara güzelliği parametresi için aldıkları ortalama puanlara bakıldığında, en yüksek ortalamaya sahip manzara güzelliği puanının yarı doğal peyzaj tipine ait olduğu, en düşük ortalamanın ise kültürel peyzaj tipine ait olduğu görülmektedir (Çizelge 4.18).

Çizelge.4.18. Peyzaj karakter tiplerinin ortalama manzara güzelliği puanları

	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
GS	40	0,85	34	1,27199
YDP	40	1,675	67	0,52563
GP	40	1,325	53	0,88831
KYP	40	0,9	36	1,31656
DP	40	0,525	21	1,10911
KP	40	-0,9	-36	1,12774
TP	40	-0,25	-10	1,1266

Görüntülerin rekreatiyonel değer parametresi için aldıkları ortalama puanlara bakıldığında, en yüksek ortalamaya sahip rekreatiyonel değer puanının yarı doğal peyzaj tipine ait olduğu, en düşük ortalamanın ise kültürel peyzaj tipine ait olduğu görülmektedir (Çizelge 4.19).

Çizelge.4.19. Peyzaj karakter tiplerinin ortalama rekreatiyonel değer puanları

	Frekans (N)	Ortalama (M)	Toplam (S)	Standart sapma
GS	40	0,55	22	1,19722
YDP	40	1,35	54	0,69982
GP	40	0,7	28	1,2237
KYP	40	0,225	9	1,27073
DP	40	0,3	12	1,18105
KP	40	-0,325	-13	1,22762
TP	40	0,075	3	0,97106

4.3.4. Peyzaj Karakterlerini Oluşturan Ana Bileşenlerin Manzara Güzelliği İle Olan İlişkisi

Görsel kalite analizinde peyzaj karakter tipini temsil eden görseller üzerinde peyzaj karakterini oluşturan ana bileşen ve manzara güzelliği parametresi arasında Spearman korelasyon testi uygulanmıştır.

Genel siluet

Genel siluet; manzara güzelliği ile su oranı ve kitle-boşluk oranı arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon ($p < 0,01$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.20).

Çizelge.4.20. GS'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	-0,01
Su oranı	0,456**
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,155
Bitki örtüsünün tipi	0,258
Topoğrafyanın tipi	0,322
Doğallık derecesi	-0,059
Pozitif insan yapımı elementler	0,04
Negatif insan yapımı elementler	0,005
Renk çeşitliliği	0,104
Baskın görünüş	0,251
Tekstür(doku)	0,115
Kitle - boşluk oranı	0,506**

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yarı doğal peyzaj

Yarı doğal peyzaj; güzelliğinin hiçbir peyzaj bileşeniyle korelasyonu oluşmamış olduğu görülmektedir (Çizelge 4.21).

Çizelge.4.21. YDP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	-0,009
Su oranı	-0,178
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,034
Bitki örtüsünün tipi	0,15
Topoğrafyanın tipi	0,276
Doğallık derecesi	0,17
Pozitif insan yapımı elementler	0,115
Negatif insan yapımı elementler	-0,163
Renk çeşitliliği	-0,204
Baskın görünüş	0,014
Tekstür(doku)	-0,085
Kitle - boşluk oranı	0,153

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Göl peyzajı

Göl peyzajı; manzara güzelliği ile tekstür ve kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon ($p < 0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.22).

Çizelge.4.22. GP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	0,011
Su oranı	0,143
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,12
Bitki örtüsünün tipi	0,21
Topoğrafyanın tipi	0,239
Doğallık derecesi	0,223
Pozitif insan yapımı elementler	0,099
Negatif insan yapımı elementler	0,02
Renk çeşitliliği	0,136
Baskın görünüş	-0,135
Tekstür(doku)	0,326*
Kitle - boşluk oranı	0,381*

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Kırsal yol peyzajı

Kırsal yol peyzajı; manzara güzelliğinin bitki örtüsü ile kaplı alan bileşeni arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon ($p<0,01$) bulunmaktadır. Bunun yanında doğallık derecesi, pozitif insan yapımı elementler ve renk çeşitliliği arasında kısmen anlamlı korelasyon ($p<0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.23).

Çizelge.4.23. KYP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	0,162
Su oranı	0,162
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,431**
Bitki örtüsünün tipi	0,27
Topoğrafyanın tipi	-0,121
Doğallık derecesi	0,358*
Pozitif insan yapımı elementler	0,327*
Negatif insan yapımı elementler	-0,129
Renk çeşitliliği	0,327*
Baskın görünüş	0,105
Tekstür(doku)	0,172
Kitle - boşluk oranı	0,245

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Dağ peyzajı

Dağ peyzajı; manzara güzelliğinin sadece bitki örtüsü ile kaplı alan bileşeni ile kısmen anlamlı pozitif korelasyonu ($p<0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.24).

Su oranı, pozitif insan yapımı elementler bileşenlerinin dağ peyzajı ile arasında negatif bir bağlantı olduğu görünmektedir. Ancak birbirlerini etkileyecek değerde bulunmamışlardır.

Çizelge.4.24. DP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	-0,04
Su oranı	-0,031
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,331*
Bitki örtüsünün tipi	0,086
Topoğrafyanın tipi	0,15
Doğallık derecesi	0,146
Pozitif insan yapımı elementler	-0,176
Negatif insan yapımı elementler	0,053
Renk çeşitliliği	0,011
Baskın görünüş	0,161
Tekstür(doku)	0,175
Kitle - boşluk oranı	0,171

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Kültürel peyzaj

Kültürel peyzaj; manzara güzelliğinin doğallık derecesi, pozitif insan yapımı elementler ve kitle-boşluk oranı arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyonu ($p<0,01$) bulunmaktadır. Negatif insan yapımı elementler ile negatif yönde, renk çeşitliliği ile pozitif yönde kısmen anlamlı korelasyonu ($p<-0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.25).

Çizelge.4.25. KP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	0,147
Su oranı	0,147
Bitki örtüsü ile kaplı alan	-0,016
Bitki örtüsünün tipi	0,147
Topoğrafyanın tipi	0,208
Doğallık derecesi	0,435**
Pozitif insan yapımı elementler	0,522**
Negatif insan yapımı elementler	-0,344*
Renk çeşitliliği	0,325*
Baskın görünüş	0,112
Tekstür(doku)	0,246
Kitle - boşluk oranı	0,441**

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Tarımsal peyzaj

Tarımsal peyzaj; manzara güzelliğinin baskın görünüş ile arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon ($p<0,01$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.26).

Çizelge.4.26. TP'nin peyzaj niteliklerinin manzara güzelliği ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Manzara güzelliği
Su kaynağı tipi	-0,122
Su oranı	-0,122
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,149
Bitki örtüsünün tipi	0,244
Topoğrafyanın tipi	-0,212
Doğallık derecesi	0,039
Pozitif insan yapımı elementler	0,204
Negatif insan yapımı elementler	-0,233
Renk çeşitliliği	0,14
Baskın görünüş	0,405**
Tekstür(doku)	0,095
Kitle - boşluk oranı	0,182

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

4.2.5. Peyzaj Karakterlerini Oluşturan Ana Bileşenlerin Rekreatif Değer İle Olan İlişkisi

Görsel kalite analizinde peyzaj karakter tipini temsil eden görseller üzerinde peyzaj karakterini oluşturan ana bileşen ve rekreatif değer parametresi arasında Spearman's korelasyon testi uygulanmıştır.

Genel silüet

Genel silüet; rekreatif değer ile sadece kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon ($p<0,05$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.27).

Çizelge.4.27. GS'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreasyonel değer
Su kaynağı tipi	0,03
Su oranı	0,131
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,269
Bitki örtüsünün tipi	0,081
Topoğrafyanın tipi	0,296
Doğallık derecesi	-0,053
Pozitif insan yapımı elementler	0,017
Negatif insan yapımı elementler	0,063
Renk çeşitliliği	0,108
Baskın görünüş	0,141
Tekstür(doku)	0,098
Kitle - boşluk oranı	0,328*

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Yarı doğal peyzaj

Yarı doğal peyzaj; rekreasyonel değer ile topoğrafyanın tipi ve kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon olduğu görülmektedir (Çizelge 4.28).

Çizelge.4.28. YDP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreasyonel değer
Su kaynağı tipi	0,118
Su oranı	0,154
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,231
Bitki örtüsünün tipi	-0,106
Topoğrafyanın tipi	0,350*
Doğallık derecesi	0,028
Pozitif insan yapımı elementler	-0,117
Negatif insan yapımı elementler	-0,205
Renk çeşitliliği	-0,197
Baskın görünüş	0,203
Tekstür(doku)	-0,131
Kitle - boşluk oranı	0,339*

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Göl peyzajı

Göl peyzajı; rekreasyonel değer ile peyzaj bileşenleri arasında bir korelasyon bulunmamıştır (Çizelge 4.29).

Çizelge.4.29. GP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreasyonel değer
Su kaynağı tipi	0,042
Su oranı	0,208
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,175
Bitki örtüsünün tipi	0,105
Topoğrafyanın tipi	0,045
Doğallık derecesi	0,082
Pozitif insan yapımı elementler	0,062
Negatif insan yapımı elementler	0,023
Renk çeşitliliği	-0,006
Baskın görünüş	0,089
Tekstür(doku)	0,033
Kitle - boşluk oranı	0,259

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Kırsal yol peyzajı

Kırsal yol peyzajı; Rekreasyonel değer ile pozitif insan yapımı elementler ve kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon ($p<0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.30).

Bu peyzaj tipinde, topoğrafyanın tipi, negatif insan yapımı elementler ve baskın görünüş parametreleri ile negatif bir bağlantısı vardır ancak korelasyon oluşturacak değerde bulunmamıştır.

Çizelge.4.30. KYP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreasyonel değer
Su kaynağı tipi	0,244
Su oranı	0,244
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,187
Bitki örtüsünün tipi	0,237
Topoğrafyanın tipi	-0,065
Doğallık derecesi	0,116
Pozitif insan yapımı elementler	0,376*
Negatif insan yapımı elementler	-0,178
Renk çeşitliliği	0,292
Baskın görünüş	-0,02
Tekstür(doku)	0,247
Kitle - boşluk oranı	0,397*

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Dağ peyzajı

Dağ peyzajı; Rekreasyonel değer ile baskın görünüş arasında kısmen anlamlı korelasyon ($p < 0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.31).

Çizelge 4.31. DP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreasyonel değer
Su kaynağı tipi	0,023
Su oranı	0,031
Bitki örtüsü ile kaplı alan	-0,004
Bitki örtüsünün tipi	-0,154
Topoğrafyanın tipi	-0,128
Doğallık derecesi	-0,242
Pozitif insan yapımı elementler	-0,132
Negatif insan yapımı elementler	-0,105
Renk çeşitliliği	0,062
Baskın görünüş	0,355*
Tekstür(doku)	0,054
Kitle - boşluk oranı	0,041

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Kültürel peyzaj

Kültürel peyzaj; Rekreatiyonel değer ile pozitif insan yapımı elementler ile kısmen anlamlı korelasyon ($p < 0,05$) bulunmaktadır (Çizelge 4.32).

Çizelge.4.32. KP'nin peyzaj niteliklerinin rekreatiyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreatiyonel değer
Su kaynağı tipi	0,193
Su oranı	0,193
Bitki örtüsü ile kaplı alan	-0,026
Bitki örtüsünün tipi	0,193
Topoğrafyanın tipi	0,285
Doğallık derecesi	0,276
Pozitif insan yapımı elementler	0,384*
Negatif insan yapımı elementler	-0,226
Renk çeşitliliği	0,071
Baskın görünüş	-0,03
Tekstür(doku)	0,017
Kitle - boşluk oranı	0,05

** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.

* korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.

Tarımsal peyzaj

Tarımsal peyzaj; Rekreatiyonel değer ile hiçbir peyzaj bileşeni arasında korelasyon bulunamamıştır (Çizelge 4.33).

Peyzajı niteleyen ana bileşenlerin tarımsal peyzaj için rekreatiyonel değer ile doğrudan bağlantısı bulunmamaktadır.

Çizelge.4.33. TP'nin peyzaj niteliklerinin rekreasyonel değer ile arasındaki korelasyon

Peyzaj nitelikleri	Rekreasyonel değer
Su kaynağı tipi	-0,196
Su oranı	-0,196
Bitki örtüsü ile kaplı alan	0,072
Bitki örtüsünün tipi	0,185
Topoğrafyanın tipi	-0,105
Doğallık derecesi	0,14
Pozitif insan yapımı elementler	0,257
Negatif insan yapımı elementler	-0,184
Renk çeşitliliği	-0,101
Baskın görünüş	0,089
Tekstür(doku)	0,053
Kitle - boşluk oranı	0,209

**** korelasyon 0,01 seviyesinde anlamlıdır.**

*** korelasyon 0,05 seviyesinde anlamlıdır.**

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Bursa ilinin Kestel ilçesinde bulunan Gölbaşı Göleti ve yakın çevresi görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmiş, rekreasyon ve turistik alanlarının belirlenmesi sağlanmıştır. Çalışma içerisinde alanın peyzaj karakterleri sınıflandırılarak peyzaj yapısı ile nasıl ilişkilendirilebileceği ortaya konmuştur.

Kullanıcı özellikleri ve alanın fiziksel özellikleri üzerine elde edilen bilgiler gelecekte bu bölgede yapılacak olan rekreasyonel tasarımlarda tasarımcılara yol gösterici nitelikte olacaktır. Manzara güzelliği ve manzara güzelliği ile ilişkili parametreler açısından görsel kalite literatürüne katkıda bulunacak ve destekleyecek çalışmalar yapılmıştır (Elinç 2011).

Araştırmanın ilk kısmında yapılan kullanıcı anketleri, alanın genel olarak erkek kullanıcılar tarafından tercih edildiğini göstermektedir. 36-45 yaş aralığının tercih ettiği alanda esnaf ve öğrenci grubundan kullanıcılara yakın oranlarda rastlanmaktadır. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu kullanıcıların sayıları birbirine yakın, okuma-yazma bilmeyen 1 kullanıcıya rastlanmıştır. Alanı rekreasyonel faaliyetler için kullanan kişilerin gelir oranları %37,1 1000-2000tl dir. Bu da gösteriyor ki; alanda her gelir düzeyinden insanın faydalanacağı bir rekreasyon faaliyeti bulması mümkündür.

Gölbaşı Göleti'ne gelen kullanıcıların %51,4 ü alana daha önce gelmiş ancak %48,6'lık bir kısmı belirli bir etkinlik için tercih etmiştir. Bu da alanın bir turizm potansiyeli olduğunu göstermektedir. Kullanıcılar alana özel araçlarıyla gelmeyi tercih etmektedir. Gölbaşı Göleti'ne belirli noktalardan yapılabilecek aktarma ile toplu ulaşım oldukça kolaydır. Kullanım kitlesini %53,6 oranında ailelerin oluşturuyor olması potansiyelini pozitif yönde etkileyen bir diğer etmendir.

%70 oranında alanda kalmak istemediğini belirten kullanıcılar genel olarak göl ve çevresi alanlarda etkinlik yapmayı tercih etmekte iken ikinci ve üçüncü sırada orman kenarı alanlar ve ormanlar tercih etmektedirler. Kullanıcılar anket sonuçlarına göre alana piknik yapmak, manzarayı seyretmek ve belirli dönemlerde yapılan halk oyunları-

geleneksel etkinlikleri seyretmek ve katılmak için tercih etmektedirler. Dolayısıyla Gölbaşı Göleti ve çevresinin etkinlikler açısından tercih edilmekte olduğu bu konuda bir potansiyeli olduğu görülmektedir. Ancak bu etkinlikler için alanda gerekli altyapılar eksiktir.

Kullanıcılara Gölbaşı Göleti ve çevresinin manzara güzelliğinin önemli olup olmadığı sorulduğunda, %73,6'sı bunun kendileri için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle araştırmanın ikinci kısmında manzara güzelliğinin Gölbaşı Göleti ve çevresinin peyzaj karakter tipleri ve görsel peyzaj kalitesi arasındaki bağlantısı irdelenmiştir.

Daniel'a (2001) göre, görsel peyzaj kalitesinin sistematik değerlendirmesi 20. yüzyılın son yarısında meydana çıkmış ve geliştirilmiştir. Ardından çevresel yönetim ve politikada önemli bir sistem haline gelmiş ve önemli bir literatür kaynağı olarak kabul gören bir bilimsel çalışma halini almıştır Kıroğlu (2007). Bulut (2006), alternatif turizm potansiyelini görsel zenginlikleri yüksek alanlarda görsel kalite analizi yaparak ve alternatif turizm çeşitleri ve aktivitelerini etkileyen doğal ve kültürel faktörleri belirleyerek değerlendirmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, doğal, sosyo-kültürel, rekreasyonel ve görsel kaynak değerleriyle birlikte alternatif turizm potansiyeline sahip alanın yöre halkına ekonomik anlamda da katkı sağlayacağı sonucuna varmıştır. Bu faktörler dikkate alınarak yapılacak planlama çalışmalarında koruma-kullanma ilkesinin temel alınması gerektiği vurgulanmıştır. Kaplan (2002), rekreasyonel ve turistik kullanımlarda Harbiye yöresi ve Yakın çevresinin (Antakya) ekolojik yapısını koruma ve sürdürülebilir kullanımı amacıyla alan kullanım planları geliştirmiştir. Bu amaçla, öncelikle görsel analiz yöntemini kullanarak “kullanılabilir turizm potansiyeli” belirlemiş ve rekreasyon çeşidine göre alanların uygunluk durumu değerlendirmiştir. Elde edilen sonuçlarla birlikte plan kararları oluşturmuş ve öneri tasarım çalışması gerçekleştirmiştir. Bir diğer çalışmada Polat ve Önder (2006) yaptıkları çalışmada, SWOT, Görsel Kalite Analizi, Kullanıcı anketi ve Delphi tekniği ile etkinliklerin belirlenmesi ve CBS yardımıyla önerilen etkinlikler için uygunluk haritalarının oluşturulması aşamalarıyla, alanın ekoturizm açısından potansiyelinin değerlendirilmesi ve ekoturizm uygulamalarına yönelik bazı eksikliklerin giderilmesini amaçlamıştır.

Araştırmanın görsel peyzaj kalite analizi kısmında uzman grup ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu grup farklı meslek disiplinlerine (5 Peyzaj Yüksek Mimarı, 5 Peyzaj Mimarı, 5 Mimar, 5 Mühendis, 5 iktisatçı, 5 Fotoğraf Sanatçısı, 10 Peyzaj Mimarlığı Akademisyen Üyesi) mensup toplam 40 kişilik bir gruptan oluşmaktadır.

Uzman gruba öncelikle alanın mevcut özellikleri göz önünde bulundurularak belirlenen 7 peyzaj karakter tipini (genel silüet, yarı doğal peyzaj, göl peyzajı, kırsal yol peyzajı, dağ peyzajı, kültürel peyzaj, tarımsal peyzaj) temsil eden 4er fotoğraf arasında karakter tipini en iyi yansıtan fotoğrafı seçmeleri istenmiştir. Bu seçim doğrultusunda en yüksek orana sahip fotoğraflar analizlerde peyzaj karakter tipini temsil eden fotoğraf olmuştur (Genel silüet-2:%45, Yarı doğal peyzaj-2:%42, Göl peyzajı-2:%35, Kırsal yol peyzajı-1:%37, Dağ peyzajı-1:%50, Kültürel peyzaj-1:%72, Tarımsal peyzaj-1:%40).

Belirlenen peyzaj tipleri, peyzaj görsel kalite parametreleri (doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, perspektif, bakım, düzen, güven, manzara güzelliği ve rekreasyonel değer) doğrultusunda Likert ölçeğinde -2 ve +2 aralığında ikinci tur uzman anketi yapılarak değerlendirilmiştir. yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen veriler IBM SPSS 22 istatistik paket programında öncelikle frekans analizi ve iki değişkenli korelasyon analizleri yapılmış ve çıkan ortalama puanları tablo haline getirilmiştir.

Genel silüet peyzaj karakter tipinde, en yüksek görsel kalite parametresi doğallık en düşük parametre ise bakımdır. yarı doğal peyzaj karakter tipinde, en yüksek görsel kalite ortalamasına sahip olan parametre manzara güzelliği, en düşük parametre perspektif ve güvendir. göl peyzajı karakter tipinde, en yüksek ortalamaya sahip parametre doğallık, en düşük parametre ise bakımdır. kırsal yol peyzajı karakter tipinde, en yüksek görsel kalite ortalamasına sahip parametre manzara güzelliği, en düşük parametre ise çeşitlilikdir. dağ peyzajı karakter tipinde, en yüksek görsel kalite ortalamasını doğallık parametresi, en düşük ortalamayı ise bakım parametresi almaktadır. kültürel peyzaj karakter tipinde, en yüksek ortalamaya sahip parametre uyum, en düşük ortalamalı parametre ise bakımdır. son olarak ise tarımsal peyzaj karakter tipinde, en yüksek ortalamaya sahip parametre doğallık, en düşük ortalamaya sahip parametre ise manzara güzelliğidir. karakter tiplerinin aldığı ortalama ve toplam

puanlara bakıldığında kültürel peyzaj dışındaki karakter tiplerinde doğallık ve manzara güzelliği parametreleri oldukça yüksek puana sahiptir ve doğallığın rekreasyon potansiyelinde oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ancak bakımsızlık gölbaşı göleti ve çevresinin görsel kalitesini oldukça düşürmekte ve tercih edilmeme sebebine neden olmaktadır.

Kaplan, Taşkın ve Önenç (2006), yaptıkları çalışmada, görsel kalite değerlendirmesi ile hem kentsel hem de kırsal çevresinin görsel kalitesini ve her bir özelliğinin manzara üzerinde olumlu veya olumsuz etkilerini değerlendirmek üzere incelemişlerdir. Düzgüneş ve Demirel (2015), Milli Parklarda yaptıkları çalışmada doğal ve kültürel kaynak değerlerinin görsel peyzaj kalite yönünden değerlendirmişlerdir. Bu çalışmada görsel peyzaj kalite değerlendirmesi yaparak hangi alanların öncelikli korunması gerektiğini ortaya koymuşlardır. Elde edilen sonuçlara göre doğallığın düşük olduğu noktalarda doğallık parametresini iyileştirmek ve insan müdahalelerini en aza indirmek gerektiği vurgulanmıştır. Kıroğlu'nun (2007), Erzurum kenti ve yakın çevresi için yaptığı çalışmada, en yüksek puan alan görüntülerin görsel kalite parametre puanlarına bakıldığında doğallık, açıklık, düzen, uyum, perspektif ve rekreasyonel değer parametrelerinin en yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Yaptığımız çalışmada Gölbaşı Göleti ve çevresini oluşturan peyzaj karakter tiplerinin genel ortalamalarına bakıldığında, doğallık, perspektif, güven, manzara güzelliği, uyum parametrelerinin aynı şekilde kırsal alanların görsel kalite değerinin arttırdığı görülmektedir.

Tüm peyzaj karakter tiplerinde; manzara güzelliğinin doğallık ile arasında bir istatistiki bağ olduğu saptanmıştır. Alanlardaki doğallık korundukça manzara güzelliği olumlu bir şekilde artmaktadır. Bunun yanında bakım, perspektif ve düzen parametrelerinin manzara güzelliğini olumlu şekilde etkilediği sonucuna varılmıştır. Ayrıca tüm parametrelerin birbirlerine olumlu bir korelasyon ile bağlı olduğu saptanmıştır. Alanda yapılan bir düzenleme, bakım, güvenlik çalışması tüm peyzaj karakter tiplerinin dolayısı ile tüm alanın görsel peyzaj kalitesini arttıracığı sonucuna varılmıştır.

Açıklık, perspektif parametrelerinin artışı tüm peyzaj tiplerinde alanın rekreasyonel değerini kuvvetli ya da kuvvetli olmamak kaydıyla bir korelasyonla arttırmakta olduğu görülmektedir.

Rekreasyonel değer yönünden irdelendiğinde ise, GS'nin manzara güzelliğinin, uyumun, açıklığın, perspektifin, bakımın, düzenin ve güvenin çok önemli bir istatistiki ilişkisi olduğu saptanmıştır. YDP'nin manzara güzelliğinin, bakımının ve düzen önemli bir istatistiki ilişkisi olduğu saptanmıştır. GP'nin manzara güzelliğinin, uyumun, açıklığın, perspektifin, bakımın, düzenin ve güvenin çok önemli bir istatistiki ilişkisi olduğu görülmektedir. KYP'nin manzara güzelliğinin, doğallığın, çeşitliliğinin, perspektifin, bakımın, düzenin ve güvenin pozitif bir korelasyonu olduğu görülmektedir. DP'nin manzara güzelliğinin, çeşitliliğinin, uyumunun, açıklığın, bakımın, düzenin ve güvenin pozitif bir korelasyonu olduğu görülmektedir. KP'nin manzara güzelliğinin, uyumun ve açıklığın kısmen de olsa pozitif bir korelasyonu olduğu görülmektedir. TP'nin açıklığının ve bakımın pozitif bir korelasyonu olduğu görülmektedir. Bu da peyzajın bir bütün olduğunu ve tüm parametrelerin birbirini etkilediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Gölbaşı Göleti ve çevresi karakter tipleri bir bütün şeklinde ele alındığında; doğru planlama ve alanın doğallığına sadık kalınması şartı ile yapılacak turistik ve rekreasyonel etkinlikler ve beraberinde gelecek olan tesisler, alanın eksik yönleri olan; bakımsızlık, düzensizlik, güvensizlik, yaya yollarının yetersizliği, otoparkın yetersizliği gibi sorunlarının da dolaylı olarak çözüleceği sonucu çıkmaktadır.

Alanın görsel kalite parametrelerine göre, Gölbaşı Göleti ve çevresini oluşturan tüm peyzaj karakter tiplerinde manzara güzelliğini ve rekreasyonel değerini, buna bağlı olarak görsel kalitesini arttırmak için öncelikle alanın bakım, düzen ve güven parametrelerini güçlendirmek ve puanlarının artırılması yönünde çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Karakter tiplerinin manzara güzelliği parametrelerine bakıldığında, en yüksek ortalama yarı doğal peyzaj karakter tipine aittir. En düşük ortalamayı ise kültürel peyzajdır. Yarı doğal peyzaj görüntüsüne bakıldığında tüm peyzaj öğelerinin barındırdığı alanın tek düze bir görüntüye sahip olmadığını ifade etmektedir. Kültürel peyzaj karakter tipini temsil eden fotoğrafa bakıldığında ise, alanın bakımsız ve düzensiz olduğu ve alanın görsel kalitesini düşürdüğü görülebilmektedir.

Karakter tiplerinin rekreasyonel değer parametresi için ortalamalarına bakıldığında, yarı doğal peyzaj karakter tipinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu ve yine kültürel peyzaj karakter tipinin en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Manzara güzelliği ortalaması yüksek çıkan yarı doğal peyzaj karakter tipi aynı zamanda rekreasyonel etkinlikler için en uygundur.

Kıroğlu'nun (2007) Erzurum üzerinde yaptığı çalışmada, ilin önemli rekreasyon noktaları üzerinde çalışmış bu belirlenen noktalara Spearman korelasyonu uygulayarak manzara güzelliği ile görsel kalite parametrelerini arasındaki bağlantıya değinmiştir. Yapılan korelasyon sonucu doğallık, açıklık, düzen, uyum ve perspektif parametrelerinin tüm görüntülerde yüksek olduğu saptanmıştır.

Gölbaşı Göleti'ni temsil eden yedi peyzaj karakter tipini oluşturan ana bileşenlerin manzara güzelliği ve rekreasyonel değer arasında yapılan Spearman korelasyonu sonucunda peyzaj bileşenleri ile görsel kalite parametreleri arasındaki bağlantı ortaya konmuştur.

Genel silüet; manzara güzelliği ile su oranı ve kitle-boşluk oranı arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon olduğu, rekreasyonel değer ile sadece kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon olduğu görülmektedir. Su olgusunun manzara güzelliğinin arttıran en önemli etmen olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bunun yanında algılanabilirlik arttıkça hem manzara güzelliği hem de rekreasyonel değerinin doğru orantılı olarak artacağı görülmektedir.

Yarı doğal peyzaj; manzara güzelliğinin hiçbir peyzaj bileşeniyle korelasyonu oluşmamış, rekreasyonel değer ile topoğrafyanın tipi ve kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon olduğu görülmektedir. Algılanabilirlik arttıkça rekreasyonel değer doğru orantılı olarak artması beklenmektedir.

Göl peyzajı; manzara güzelliği ile doku ve kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon bulunmaktadır. Rekreasyonel değer ile peyzaj bileşenleri arasında bir korelasyon bulunmamıştır.

Kırsal yol peyzajı; manzara güzelliğinin bitki örtüsü ile kaplı alan bileşeni arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon bulunmaktadır. Bunun yanında doğallık derecesi, pozitif insan yapımı elementler ve renk çeşitliliği arasında kısmen anlamlı korelasyon bulunmaktadır. Rekreasyonel değer ile pozitif insan yapımı elementler ve kitle-boşluk oranı arasında kısmen anlamlı bir korelasyon bulunmaktadır. Kırsal yol peyzajı pozitif insan yapımı elementlerle alanın hem rekreasyonel değer hem de manzara güzelliği açısından pozitif yönde geliştirilebileceğini göstermektedir.

Dağ peyzajı; manzara güzelliğinin sadece bitki örtüsü ile kaplı alan bileşeni ile pozitif korelasyonu bulunmaktadır. Rekreasyonel değer ile baskın görünüş arasında kısmen anlamlı korelasyon bulunmaktadır.

Kültürel peyzaj; manzara güzelliğinin doğallık derecesi, pozitif insan yapımı elementler ve kitle-boşluk oranı arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyonu bulunmaktadır. Negatif insan yapımı elementler ile negatif yönde, renk çeşitliliği ile pozitif yönde kısmen anlamlı korelasyonu bulunmaktadır. Rekreasyonel değer ile pozitif insan yapımı elementler ile kısmen anlamlı korelasyon bulunmaktadır.

Tarımsal peyzaj; manzara güzelliğinin baskın görünüş ile arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon olduğu görülmektedir. Rekreasyonel değer ile hiçbir peyzaj bileşeni arasında korelasyon bulunmamıştır.

Yedi peyzaj karakter tipinin temsil ettiği fotoğraflara göre verilen puanlama ve bu puanlara göre yapılan Spearman korelasyon analizine göre, seçilen peyzaj karakter tiplerinden kültürel peyzaj dışında kalan karakter tipleri Gölbaşı Göleti ve çevresinin güçlü yönleri, avantajlarını ve potansiyellerini yansıtan karakterler olmuştur. Manzara güzellikleri ve rekreasyonel değerleri üzerinde yapılan çalışmaya göre, su varlığı alanın manzara güzelliğine açık bir şekilde pozitif etki ettiği görülmektedir. Bunun yanında algılanabilirlik, bitki örtüsü ve kitle-boşluk oranı parametreleri manzara güzelliğini ön plana çıkaran diğer başlıca parametreler olduğu görülmektedir. Kültürel peyzaj ise, alanın bakımsız ve düzensizliğinin en çok göze çarptığı nokta olmuştur.

Algılanabilirlik, pozitif insan yapımı elementler ve bakım parametrelerinin alanın rekreasyonel değeri açısından önemli olduğu saptanmaktadır.

Bekdemir ve ark. (2010) yaptıkları çalışmada, yeni gelişen ekoturizm faaliyetlerinde yeterli bir kontrol mekanizmasına sahip olamamasının, günübirlik kullanımlarının yarattığı bazı çevre kirliliklerini, alanlar içerisindeki korunan alanların bilinçsiz kullanılmasını ve yapılaşması yönündeki olumsuzlukları vurgulamışlardır.

Gölbaşı göleti ve çevresi için bir diğer fırsat Dudaklı Köyü içinde bulunan tarihi çınar ağacıdır. Köyün tarihi dokusu ve turist potansiyeli Gölbaşı Göleti ve Gölbaşı Köyü turizm ve rekreasyon potansiyeli ile birleştirilerek insanları çeken bir cazibe noktası haline getirilmelidir.

Alanın doğal güzelliği ve potansiyelinin yanında yapılan etkinliklere gösterilen ilgi doğrultusunda, insanları çeken ve merak uyandıran etkinlikler gerçekleştirildiğinde Gölbaşı kullanıcılar için cazip hale gelmektedir. Bu durum Gölbaşı Göleti ve çevresinin kullanım potansiyelinin yüksek olduğunu gösteren bir unsurdur.

Ağaçlık alanların azlığı, yaya yollarının yetersizliği ve başıboş köpek yoğunluğu sebebiyle ortaya çıkan başlıca sorunlar giderilir ve yeterli tesis sağlanırsa, alanı rekreasyonel etkinlikler için seçme nedenleri olan yakınlık, doğal güzellik/manzara ve ulaşımın kolay olması durumlarının da desteği ile Gölbaşı Göleti ve çevresinin turistik potansiyeli oldukça artacaktır.

Kestel ilçesinde Saitabat Köyü ile Alaçam Köyü arasında bir trekking güzergahı bulunmaktadır. Gölbaşı Göleti'nin çevresinde yapılacak bir düzenleme ile oluşturulan trekking güzergahı bu trekking rotasına eklenmelidir.

Alanda kampçılar plansız bir şekilde etkinliklerini gerçekleştirmektedirler. Kestel Belediyesi'nin "Planlanan Projeler" kapsamında bir "Gölbaşı Gençlik Kampı" projesi bulunmaktadır. Bu projenin yapım aşamasında alanın doğal özelliklerine zarar vermeden, doğal ve doğala yakın malzemeler kullanılarak gerçekleştirilmelidir.

Alternatif bisiklet yolları ve gezinti yolları için rotalar oluşturulmalıdır. Bu rotalar oluşturulurken alanın manzara güzelliğine, açıklığına ve perspektif özelliğine zarar vermemeye dikkat edilmelidir. Planlama sırasında kullanılan malzemeler çevresel hassasiyeti olan materyaller olmalıdır. Göle 1,8 km uzaklıkta bulunan Dudaklı Köyü dahil olduğu uzun ve kısa mesafeli bisiklet ve yürüyüş rotasına Gölbaşı Göleti ve çevresi de dahil edilip yeniden düzenlenmeli.

Gölde bulunan eğrez balığı balıkçılık etkinliğiyle ilgilenenlerin ilgisini çekmektedir ancak bir iskele bulunmamaktadır. Olta balıkçılığının yanında botçuluk ve kano etkinliği alana kazandırılabilir. Bu etkinliklere uygun bir iskele yapılarak alanın doğal özellikleri zarar görmeden bir düzen sağlanmalıdır.

Özer ve Çavuşoğlu (2014), yerel etkinliklerin önemli bir turizm aracı olduğunu ifade etmiştir. Kırsal turizm (av turizmi, trekking, akarsu turizmi, sualtı dalış, dağcılık, sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği, mağara turizmi, yayla turizmi) çeşitleri ile birlikte yerel etkinliklerin öneminin birlikte değerlendirilip artırılması birçok kırsal turizm etkinliğinin de gelişimine destek olacağını vurgulamıştır. Bu doğrultuda alanımız ve çevresindeki yerel etkinliklerde dikkate alınarak var olanlar daha güçlendirilmeli, henüz ortaya çıkmamış olanlar ise gerekli altyapılar ile ortaya çıkarılmalıdır.

Tüm bu rekreasyonel ve turistik etkinlikleri planlanırken göz ardı edilmemesi gereken unsur Gölbaşı Göleti ve çevresinin doğal manzara güzelliğinin ve kitle-boşluk oranının zarar görmeden bakım, düzen getirme ve güvenli bir ortam sağlanıp alana getirilecek kullanımların ve yapılacak olan tesislerin alanın doğal yapısını bozmaması olmalıdır. Bununla birlikte alanda yapılacak olan doğru ve korumacı planlama ile gerçekleştirilecek etkinlikler Gölbaşı'nın doğal yapısına zarar vermeden daha cazip hale gelmesini sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, C., Kurdoğlu, B.C. 2005.** Kaçkar Dağları Milli Parkında görsel kalite değerlendirmesi. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu. Süleyman Demirel Üniversitesi. Isparta.
- Akbulak C, Cengiz T. 2014.** Determining ecotourism strategies using A’WOT hybrid method: case study of Troia Historical National Park, Çanakkale Turkey. *Int J Sust Dev World Ecol.* 21(4); 380-388.
- Akten, M. 2003.** Isparta ilindeki bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2: 115-132
- Anonim, 2014.** DSİ barajları. <http://www.dsi.gov.tr/baraj-arama->(Erişim tarihi: 14.04.2017).
- Anonim, 2015.** Bursa şehir rehberi. <http://bursayikesfet.com->(Erişim tarihi: 12.04.2017).
- Anonim, 2016.** Gölbaşı Göleti özellikleri. https://tr.wikipedia.org/wiki/Gölbaşı_Barajı-(Erişim tarihi: 13.04.2017).
- Anonim, 2017a.** Bursa Köy.<http://www.yerelnet.org.tr/koyler/koy.php?koyid=240594->(Erişim tarihi: 14.04.2017).
- Anonim, 2017b.** Bursa ili Kestel ilçesi nüfus yapısı. <http://www.kestel.gov.tr/nufs-ve-yapisi,->(Erişim tarihi: 21.04.2017).
- Anonim, 2017c.** T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bursa Valiliği. <http://www.csb.gov.tr/iller/bursa->(Erişim tarihi:27.05.2017).
- Anonim, 2019a.** T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Bursa il kültür ve turizm müdürlüğü iklim ve coğrafyası. <https://bursa.ktb.gov.tr/TR-70229/cografya.html->(Erişim tarihi:03.05.2019).
- Anonim, 2019b.** T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. Corine Projesinin Kapsamı <https://corine.tarimorman.gov.tr/corineportal/kapsam.html->(Erişim tarihi:16.10.2019).
- Aydın, O. 2012.** AB2de kırsal turizmde ilk 5 ülke ve Türkiye’de kırsal turizm. *K.M.Ü. Sanayi ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23): 39-46.
- Aydoğdu, A., Emence, H., İnnal, D. 2008.** Gölbaşı Baraj Gölü (Bursa)'ndeki Eğrez Balıkları (Vimba vimba L. 1758)'nda görülen Helminth parazitler. *Türkiye Parazitolojisi Dergisi*, 32(1): 86-90.
- Arriaza, M. Canas-Ortega, J.F., Canas-Madueno, J.A., Ruiz-Aviles, P. 2004.** Assessing the visual quality or rural landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 69: 115-125.
- Başar, M. 2006.** Türkiye’deki tabiat parklarının açık hava sportif aktiviteleri açısından mevcut potansiyelinin belirlenmesi: Kocaeli Balıkayalar Tabiat Parkı örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bekdemir, Ü., Elmacı, S., Sezer, İ. 2010.** “Turizm Kısılcacında Bir Doğa Koruma Alanı: Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(4), 890-913.
- Bergen, S.D., Ulbricht C.A., Fridley J. L., Ganter M.A. 1995.** the validity of computer-generated graphic images of forest landscape. *Journal of Environmental Psychology*, 15(2): 135-146.

- Beşikçi, T. 2016.** Macera rekreasyonunda heyecan arayışı, serbest zaman motivasyonu ve serbest zaman tatmininin arasındaki ilişkinin incelenmesi: çok hafif hava araçları (ÇHHA) pilot örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Bingöl, B. 2011.** Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nın koruma ve kullanım ilkeleri açısından rekreasyon planlaması üzerine bir araştırma. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bulut, Z. 2006.** Kemaliye (Erzincan) ilçesi ve yakın çevresinin alternatif turizm kapsamında rekreasyonel turizm potansiyelinin belirlenmesi. *Doktora tezi*, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Clay, G.R., Daniel T.C. 2000.** Scenic landscape assessment: the effects of land management jurisdiction on public perception of scenic beauty. *Landscape and Urban Planning*, 49: 1-13.
- Clay, G. R., Smidt, R.K. 2004.** Assessing the validity and reliability of descriptor variables used in scenic highway analysis. *Landscape and Urban Planning*, 66: 239-255.
- Çakçı, I. 2007.** Peyzaj planlama çalışmalarında görsel peyzaj değerlendirmesine yönelik bir yöntem araştırması. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Day J, Cai L. 2012.** Environmental and energy-related challenges to sustainable tourism in the United States and China. *Int J Sust Dev World Ecol*.19(5); 379-388.
- Daniel, T.C. 2001.** Whither scenic beauty? Visual landscape quality assessment in the 21st century. *Landscape And Urban Planning*, 54: 267-281.
- Daniel, T.C., Boster, R.S. 1976.** Measuring landscape esthetics: The scenic beauty estimation method. USDA forest service research paper, RM-167. Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station, Fort Collins, CO.
- Düzgüneş, E., Demirel Ö. 2015.** Milli parklarda doğal ve kültürel kaynak değerlerinin görsel peyzaj kalite yönünden değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 5(12): 13-23.
- Elinç, H. 2011.** Görsel kalite değerlendirmesi yöntemi ile Antalya ili Alanya ilçesindeki Abdurrahman Alaettinoğlu ve Alanya Belediye Başkanları kent parklarının irdelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Erdoğan, A. 2014.** Peyzaj karakter analizi; Artvin Şavşat ilçesi örneği. *Doktora Tezi*, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Erduran, F. 2003.** Ilgaz Dağı Milli Parkı'nın koruma ve kullanım ilkeleri açısından turizm-rekreasyon potansiyelinin saptanması üzerine bir araştırma. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ertüzün, E., Fişekçiöglu, B. 2013.** Kırsal alanlarda yapılan rekreatif faaliyetlerin bölgede yaşayanlara etkisi. Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, Konya.
- Gökçe, H. 2008.** Serbest zaman doyumunun yaşam doyumuna ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Güngör, S., Arslan, M. 2003.** Beyşehir ilçesi ve yakın çevresi turizm ve rekreasyon kullanımına yönelik peyzaj potansiyelinin saptanması üzerine bir araştırma. *S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17(32): 64-73.
- Habron, D. 1998.** Visual perception of wild land in Scotland. *Landscape and Urban Planning*, 42: 45-46.

- Irmak, M.A., Yılmaz, H., 2010.** “Farklı Peyzaj Karakter Alanlarına Göre Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Görsel Analizi: Erzurum Örneği”, *GOÜ, Ziraat Fakültesi Dergisi*, 27(2), 45-55.
- Jessel, B. 2006.** Elements, characteristics and character—information functions of landscapes in terms of indicators. *Ecology Indicators*, 6(1): 153–167.
- Kabaş, S. 2007.** Troya Tarihi Miili Parkı'nın turizm ve rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Kaplan, A., Taşkın, T. ve Öneç, A. 2006.** “Assessing the visual quality of the rural and urban-fringed landscapes surrounding livestock farms”, *Biosystems Engineering*, 95(3), 437-448.
- Kaplan, K. 2002.** Antakya Merkez İlçesine Bağlı Harbiye Beldesi ve Yakın Çevresinin Turizm ve Rekreasyonel Alan Kullanımlarının Belirlenmesi ve Peyzaj Tasarım Sürecinde İrdelenmesi, *Doktora Tezi*, Atatürk Üniversitesi, Peyzaj mimarlığı Anabilimdalı, Erzurum.
- Karahan, F., Orhan, T. 2009.** Çoruh Havzası Uzundere Vadisi'nin kırsal rekreasyon planlaması yönünden suya dayalı olanakları. *Kırsal Çevre Yıllığı*, 54-81.
- Karaküçük, S. 1999.** Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme. Bağırhan Yayıncılık, 3. Baskı, 410s, Ankara.
- Kıroğlu, E. 2007.** Erzurum kenti ve yakın çevresindeki bazı rekreasyon alanlarının görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Koç, N. 1991.** Rekreasyon. Basılmamış Ders Notları. AÜZF Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.
- Koç, Y. 2006.** İmrahor Vadisi rekreasyon potansiyelinin saptanması. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koyuncu, İ. 2012.** Rekreasyon potansiyelinin belirlenmesi üzerine bir araştırma; Aksaray Güzelyurt ilçesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurum, E. 1992.** Beynam muhafaza ormanı ve yakın çevresinin Ankara kenti rekreasyon sistemi açısından koruma-kullanım ve planlama ilkelerinin saptanması üzerine bir araştırma. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Körmükçü, E. Y. 2009.** Kocaeli ili Derince ilçesi rekreasyon tesislerinin planlanması. *Doktora Tezi*, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- La Fuente de Val, G., Aauri, J.A., Lucio, J.V. 2006.** Relationship between landscape visual attributes and spatial pattern indices: A test study in mediterranean-climate landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 77: 393-407.
- Meitner, M.J. 2004.** Scenic beauty of river views in the Grand Canyon: relating perceptual judgments to locations. *Landscape And Urban Planning*, 68: 3-13.
- Müderisoğlu H., Uzun S. 2004.** Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2: 108-121.
- Özdamar, K., 2013.** Paket Programlar ile İstatiksel Veri Analizi. Nisan Kitabevi. Cilt: 1-2, ISBN: 978-975-6428-51-1. Eskişehir.
- Özer, E.Z., Çavuşoğlu, F. 2011.** “Rekreasyonel Bir Faaliyet Olarak Yerel Etkinliklerin Kırsal Turizme Etkisi”, *International Journal of Science Culture and Sport, Special Issue on the Proceedings of the 1st ISSTR-SC Congress*, SI(2),191-202.

- Özgeriş, M. 2014.** Tortum ve Uzundere'deki rekresayonel tesislerin görsel kalite analizi. *Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Özkazanç, D. 2005.** Kirazlıköprü baraj gölü ve çevresi rekreasyon potansiyelinin saptanması üzerine bir araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Polat, A.T.ve Önder, S. 2006.** “Karapınar ve Yekın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma”, *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20 (40): 53-64.
- Polat, A., Güngör, S., Adıyaman, S. 2011.** Konya Kenti Yakın Çevresindeki Kentsel Rekreasyon Alanlarının Görsel Kalitesi İle Kullanıcıların Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *KSÜ DoğaBil. Der.*, Özel Sayı, 2012
- Roovers, P., Hermy M., Gulinck H. 2002.** Visitor profile, perceptions and expectations in forests from a gradient of increasing urbanisation in central Belgium. *Landscape and Urban Planning*. 59: 129-145.
- Soykan, F. 2003.** Kırsal turizm ve Türkiye turizmi için önemi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 12: 1-11.
- Şengür, Ş. 2017.** Korunan alanlarda tarihi peyzaj karakter analizi: Kazdağı Milli Parkı örneği. *Doktora Tezi*, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tahvanainen, L., Tyrvaainen, L., Ihalainen, M., Vuorela, N., Kolehmainen. 2001.** Forestmanagement and public perceptions –visual versus verbal information. *Landscape And Urban Planning*, 53: 53-70.
- Topay, M., Koçan, N. 2009.** Kamping / çadırılı kamp için alan seçim kriterlerinin belirlenmesi ve Bartın-Uluyayla’da örnek bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1: 117.
- Turgut, T. 2012.** Suya dayalı rekreasyon ve Antalya ilinde suya dayalı rekreasyon alanında faaliyet gösteren işletmelerin profillerini belirlemeye yönelik bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Uzun, S. 2005.** Kırsal ve kentsel alanlardaki parklarda kullanıcı memnuniyeti; Gölcük Ormanıçı dinlenme alanı ve İnönü Parkı örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yavuz, M. 2011.** Afyonkarahisar-Sandıklı İlçesi Akdağ Tabiat Parkı'nın ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

EKLER

- EK 1.** Kullanıcı anket formu
- EK 2.** Uzman grubu peyzaj tipi görseli belirleme anketi
- EK 3.** Uzman grubu görsel kalite ve peyzaj bileşen anketi

EK 1.

ANKET FORMU

Bu anket formu Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde yapılan bilimsel bir çalışma için hazırlanmıştır. Sizden alınan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır, adınız ve soyadınız sorulmayacaktır.

Anket No:

Tarih:

Elif ADIGÜZEL

Anketin Yapıldığı Yer: **Bursa Gölbaşı Göleti ve Çevresi**

-1. BÖLÜM-

1. Cinsiyetiniz;

Kadın

Erkek

2. Yaşınız;

15-25

36-45

55-65

26-35

45-55

65 ve üstü

3. Mesleğiniz;

İşçi

Ev hanımı

Memur

Emekli

Serbest Meslek

Esnaf

Çalışmıyor

Özel Sektör

Öğrenci

Çiftçi

4. Öğrenim durumunuz;

Okuma-yazma bilmiyor

Ortaokul

Üniversite

İlkokul

Lise

Yüksekokul

Master/Doktora

5. Medeni durumunuz;

Evli

Bekâr

6. Aylık geliriniz;

0-1000TL

2000-5000TL

1000-2000TL

5000TL ve üzeri

-2.BÖLÜM-

7. Daha önce buraya geldiniz mi;

Evet

Hayır

8. Cevabınız "Evet" ise, geliş sıklığınız nedir;

Ayda 1 defa

Ayda üç defa

Yılda 3 defa

Ayda 2 defa

Yılda 1 defa

Yılda 5 defadan fazla

9. Daha çok hangi aylarda gelirsiniz;

Eylül-Ekim

Aralık-Ocak

Nisan-Mayıs-Haziran

Kasım

Şubat-Mart

Temmuz-ağustos

10. Hangi araçla geldiniz;

Yaya

Taksi

Minibüs

Özel araç

Otobüs

Diğer...

11. Kimlerle birlikte geldiniz;

Yalnız

Arkadaşlarla

Turlarla

Aileyle

Okulla

Diğer...

12. Burada kalmak ister misiniz;

Evet

Hayır

13. Hangi özellikteki alanlarda turistik etkinliklerde bulunmayı tercih edersiniz; Öncelik sırasına göre 1'den 3'e kadar puanladınız.

Dağlık alanlar

Tarihi ve Kültürel Alanlar

Akarsu kenarı alanlar

Mera ve Çayırılık Alanlar

Orman kenarı alanlar

Ormanlık alanlar

Göller ve çevresi

Köy-Kasaba-Yayla yerleşimleri

Tarım alanları-Tarlalar

Diğer...

-3.BÖLÜM-

14. Burayı seçme nedeniniz nedir? Öncelik sırasına göre 1'den 3'e kadar puanlandırınız.

☐ Yakınlık	☐ Tesis yeterliliği
☐ Doğal güzellik/Manzara güzelliği	☐ Temiz olması
☐ Coğrafi ve topoğrafi oluşum	☐ İklim şartları
☐ Zengin bitki örtüsü/Yaban hayatı	☐ Ulaşımın kolay olması
☐ Folklorik motifler	☐ Sakin oluşu
☐ Güvenli olması	☐ Diğer...

15. Burada zamanı nasıl değerlendirilmekteyiz? Öncelik sırasına göre 1'den 3'e kadar puanlandırınız.

☐ Piknik yapmak	☐ Kuş gözlemciliği
☐ Doğa yürüyüşleri yapmak	☐ Dış mekanda doğa çalışmaları
☐ Manzarayı seyretmek	☐ Kırsal faaliyetler (Yayla şenlikleri)
☐ Fotoğrafçılık	☐ Kara avcılığı
☐ Halk oyunları, geleneksel etkinlikler	☐ Arkeolojik geziler
☐ Zirai, tarımsal gösteriler	☐ Kapalı veya yazlık lokantalarda
☐ Ata binme	☐ Sportif faaliyetlere katılmak, seyretmek
☐ Bisiklete binmek	☐ Bilimsel araştırma ve inceleme yaparak
☐ Balık tutmak	☐ Diğer...

16. Buradaki en büyük eksiklik(sorun) nedir? Öncelik sırasına göre 1'den 3'e kadar puanlandırınız.

☐ Eksiklik yok	☐ Yaya yolları yetersiz
☐ Aaçlık alan yetersiz	☐ Otopark yetersiz ve trafik düzensiz
☐ Oturma ve dinlenme yerleri yetersiz	☐ Başboş köpek yoğunluğu var
☐ Çevre kirliliği fazla, yeterli temizlik yapılmıyor	☐ Diğer...

17. Buradaki manzara kalitesi (güzelliği) sizin için önemli midir?

☐ Önemli	☐ Önemsiz	☐ Fikrim yok

Teşekkürler...

EK 2.

Peyzaj karakterlerine ait belirlenen fotoğraflardan, karakteri en iyi yansıttığını düşündüğünüz fotoğrafı işaretleyiniz.

Bursa İli Gölbaşı Göleti ve Çevresi Görsel Karakter Analizi

Bu anketin amacı; katılımcıların Gölbaşı Göleti ve çevresi ile ilgili görüşlerini baz alarak görsel peyzaj ile peyzaj özellikleri arasında arasında bağlantı kurarak, alanı görsel peyzaj kalitesi yönünden incelemektir.

Cinsiyetiniz *

Kadın

Erkek

Yaşınız *

18-29

30-49

50-70

70 üzeri

Uzmanlık Alanınız *

Peyzaj Mimarı Grubu

Peyzaj Yüksek Mimarı Grubu

Akademisyen (Peyzaj Mimarı) Grubu

Mimar Grubu

Mühendis Grubu

Görsel Sanat Grubu

İktisadi İdari Bilimler Grubu

Görsel Kalitenin Ölçülmesi

Fotoğraflara bakarak, aşağıdaki kriterlere göre -2 ve 2 aralığında puanlandırma yapınız.

*DOĞALLIK: Görüntüyü doğal manzara özelliklerinden uzaklaştıracak yapay unsurlar mevcutsa düşük puan veriniz.

*ÇEŞİTLİLİK: Görüntünün çok sayıda birbirinden farklı unsura sahip olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan ve az sayıda farklı unsura sahipse düşük bir puan veriniz.

*UYUM: Görüntüde geri kalan peyzaj unsurları ile bütünleşmemiş yabancı unsurlar varsa düşük bir puan veriniz.

*AÇIKLIK: Görüntüyü yorumlamanın akıl karıştırıcı veya zor olduğunu düşünüyorsanız; düşük bir puan veriniz.

*PERSPEKTİF: Görüntünün geniş yada panoramik bir perspektifi olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan veriniz.

*BAKIM: Görüntünün bakımsız olduğunu düşünüyorsanız; düşük puan veriniz.

*DÜZEN: Görüntüdeki peyzaj öğelerinin (su, flora, fauna, donatılar vb.) düzenli bir şekli olduğunu veya görüntünün düzenli öğelere ve/veya net düzenlemelere sahip olduğunu algıyorsanız yüksek bir puan veriniz.

*GÜVEN: Görüntünün bileşenlerinin riskleri veya tehlikeleri çağrıştırdığını algıyorsanız düşük bir puan, konuksever, tehlikesiz ve emin bir görünüş sunarsa yüksek bir puan veriniz.

*MANZARA GÜZELLİĞİ: Görüntüye manzara güzelliğine göre bir puan veriniz.

*REKREASYONEL DEĞER: Görüntüdeki yerin herhangi bir rekreasyonel kullanıma uygun olduğunu algılıyorsanız yüksek bir puan veriniz.

Genel Silüet *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Yarı Doğal Peyzaj *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Göl Peyzajı *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Kırsal Yol Peyzajı *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Dağ Peyzajı *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Kültürel Peyzaj *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Tarımsal Peyzaj *

	-2	-1	0	1	2
Doğallık	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitlilik	☐	☐	☐	☐	☐
Uyum	☐	☐	☐	☐	☐
Açıklık	☐	☐	☐	☐	☐
Perspektif	☐	☐	☐	☐	☐
Bakım	☐	☐	☐	☐	☐
Düzen	☐	☐	☐	☐	☐
Güven	☐	☐	☐	☐	☐
Manzara Güzelliği	☐	☐	☐	☐	☐
Rekreasyonel Değ...	☐	☐	☐	☐	☐

Peyzaj Karakterini Oluşturan Ana Bileşenlerin Değerlendirilmesi

	PUANLAMA			
	1	2	3	4
Su:				
SU KAYNAĞI TİPİ	Su yok	Nehir	Göl	Baraj
SU ORANI	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
Bitki Örtüsü:				
BİTKİ ÖRTÜSÜ İLE KAPLI ALAN	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN TİPİ	Çıplak alan	Ot&Çalı	Ağaç&Çalı	Orman
Topoğrafya:				
TOPOĞRAFYANIN TİPİ	Düz	Engebeli	Dağlık	Çok dağlık
Doğallık:				
DOĞALLIK DERECEİ	Doğal olmayan	Yarı-doğal	Doğala yakın	Doğal
Kültürel Elemanlar:				
POZİTİF İNSAN YAPIMI ELEMENTLER	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
NEGATİF İNSAN YAPIMI ELEMENTLER	%0-25	%25-50	%50-75	%75-100
Renk:				
RENK ÇEŞİTLİLİĞİ	1 renk	2 renk	3-5 renk	Çok renkli
Kompozisyon:				
BASKIN GÖRÜNÜŞ	Baskın öge yok	-	-	Baskın öge var
Tekstür (DOKU):	Hafif	Orta	Kaba	Çok Yoğun
Algılanabilirlik:				
KİTLE-BOŞLUK ORANI	Çok Zayıf	Zayıf	Orta	Net

Genel Silüet *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsünün tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı ...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

Yarı Doğal Peyzaj *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsünün tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı ...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

Göl Peyzajı *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsünün tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı ...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

Kırsal Yol Peyzajı *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı e...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

Dağ Peyzajı *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı ...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

Kültürel Peyzaj *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı ...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

Tarım Peyzaji *

	1	2	3	4
Su kaynağı tipi	☐	☐	☐	☐
Su oranı	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsü ile kaplı al...	☐	☐	☐	☐
Bitki örtüsünün tipi	☐	☐	☐	☐
Topoğrafyanın tipi	☐	☐	☐	☐
Doğallık derecesi	☐	☐	☐	☐
Pozitif insan yapımı el...	☐	☐	☐	☐
Negatif insan yapımı ...	☐	☐	☐	☐
Renk çeşitliliği	☐	☐	☐	☐
Baskın görünüş	☐	☐	☐	☐
Tekstür (doku)	☐	☐	☐	☐
Kitle-boşluk oranı	☐	☐	☐	☐

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Elif ADIGÜZEL
Doğum Yeri ve Tarihi : Bursa / 17.08.1992
Yabancı Dil : İngilizce

Eğitim Durumu
Lise : Bursa Çelebi Mehmet Lisesi (2006-2010)

Lisans : Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı
Bölümü (2010-2015)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar : İD TEKNİK İnşaat LTD. ŞTİ.

İletişim (e-posta) : elifadiguzell@gmail.com

Yayınları :

Adıgüzel, E., Pirseliimoğlu Batman, Z. 2017. Bursa İli Gölbaşı Göleti'nde rekreasyon etkinliklerinin belirlenmesi, 4.Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresi. 21-23 Mayıs 2017, Mete Cengiz Kongre Merkezi, Bursa.

Pirseliimoğlu Batman, Z., Adıgüzel E., Tüzel, F. 2017. Bursa Cumalıkızık örneği kırsal turizm kullanımları çerçevesinde ulaşım değerlerinin incelenmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 19(2): 30-39.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Elif ADIGÜZEL
Tez Adı	BURSA İLİ GÖLBAŞI GÖLETİNDE REKREASYONEL VE TURİSTİK ALANLARIN GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLEREK REKREASYONEL VE TURİSTİK ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ
Enstitü	Fen Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans Tezi
Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 18/11/2019

E. Adigüzel